AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587 BEYROUTH, Liban
Téléphone N° 36-29

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ ոսկ. 550, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 300 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. ոսկ. 7, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية يومية
ՀԵՌԱՁԱՅՆ ԹԻՒ 36-29

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 28 1933 | ՁԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է բերել թերթս տնօրէնէն հացէն | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 140 (978)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳՈՐԾ Կ'ՈՒԶԵՆՔ

Տարիէ մը աւելի անցաւ այն օրէն ի վեր, երբ մեր գաղութի երկու կարեւոր և հայաշատ կեդրոնները՝ Հալէպ և Պէյրութ, ժողովրդական ազատ ընտրութեամբ և սահմանադրականօրէն ունեցան իրենց ազգային իշխանութիւնները։ Կարճ տեւող ուսումնասիրութեան շրջանէ մը վերջ, Հալէպի Ազգային Վարչութիւնը գործի սկսաւ, ամբողջացուց ազգային զանազան մարմիններն ու Յոգաբարձուները և ձեռք առաւ ազգային մեքենային ղեկը։ Դժուարութիւններ և խոչընդոտներ անպակաս եղան հոն ալ սկիզբի շրջաններուն, սակայն շնորհիւ Վարչութիւնը կազմող ազգայիններու զօրաւոր կամքին և յարատեւող ոգիին, շուտով բնականոն վիճակ մը հաստատուեցաւ և ազգային գործերը մտան կանոնաւոր հունի մը մէջ։

Չենք ըսեր ի հարկէ որ պակասներ ու թերիներ չունին Հալէպի ազգային մարմինները։ Բաղդատաբար, սակայն, աւելի մխիթարական է ազգային կեանքը հոն և աւելի զօրաւոր կազմակերպութիւնը։

Տարբեր եղաւ ճակատագիրը սակայն, Լիբանանի ազգային իշխանութեան։ Անցեալի կարգ մը տխուր, դէպքերն ու պարագաները, դժբաղդաբար, անհնար դարձուցած էին հոս շուտափոյթ կազմակերպութիւն մը՝ ստանձնելու և ղեկավարելու համար ազգային մեքենան։ Տարիներ տեւող անկազմակերպ վիճակը և ազգային սնտուկի անտեսական ծանր տագնապը կը դժուարացնէին Ազգ. Վարչութեան գործը՝ կազմելու համար Յոգաբարձուները։ Հարկ եղաւ էքիւեր երկար շրջան մը, պատրաստելու համար գործունէութեան ուղեգիծը։

Վարչական Ժողովը, երկար աշխատանքներէ վերջ կազմեց իր գործունէութեան ծրագիրը և ներկայացուց Ազգային Երեսփոխանական Ժողովին։ Այդ ծրագիրը արժանացաւ Գաւառական Ժողովի միահամուռ գնահատանքին և հաստատուեցաւ։

Եւ ահա՛ անցան ամիսներ, սակայն դեռ Վարչական Ժողովը չէ կարողացաւ լայն չափերով նուիրուիլ ազգային գործերու մատակարարութեան՝ տնտեսական և կրթական գետիններու վրայ։ Անուրանալի են գործելու և օգտակար ըլլալու բարի տրամադրութիւնները Վարչութեան անդամներուն, որոնք կանոնաւոր կերպով յաճախեցին իրենց հերթական ժողովներուն և աշխատեցան օգտակար ըլլալու դիտաւորութեամբ։ Ինչպէս ըսինք, արտաքին պատճառներ և դժուարութիւններ արգելք հանդիսացան երբեմն գործերու բարւոք մատակարարութեան և ընթացքին։ Սակայն, պէտք է խոստովանիլ նաեւ որ թերացումներ ունեցաւ Վարչական Ժողովը։

Մեր թերթի վերաբերմունքը հանդէպ Ազգային Իշխանութեան յայտնի է։ Առաջին օրէն մենք յենարան եղած ենք անոր և ամէն օժանդակութիւն ընձեռած՝ իր հեղինակութիւնն ու ազդեցութիւնը զօրացնելու և տարածելու համար։ Գիտնալով մեր գաղութի դժուարին պայմաններն ու անկարելիութիւնները այնքան խստապահանջ չենք եղած ազգային մարմիններու հանդէպ և միշտ գնահատած ենք տարուած աշխատանքը։ Երազային իտէալներու և անգործնական ծրագիրներու ետեւէ չենք եղած, անկարելին սպասելու համար մեր ազգային իշխանութենէն։

Մեր վերաբերմունքը կը մնայ նոյնը։ Ազգային կազմակերպութեան ուժեղացման համար չենք խնայեր մեր կարելին։ Կ'ըմբռնենք բոլոր դժուարութիւնները, որոնք ցցուած են մեր Մարմիններու առջեւ։ Հրաշքներ չենք սպասեր և ոչ ալ կ'ուզենք անկարելին յուսալ անոնցմէ։ Սակայն կ'ուզենք որ աշխուժաւոր գործունէութիւն մը ցոյց տան անոնք և այլեւս վերջ տան էքիւեր շրջանին։

Ազգային ու կրթական նոր շրջանի մը սեմին կանգնած ենք։ Կարիքներ ու պակասներ անհամար են։ Անհրաժեշտ ու փութաջան աշխատանքներ կան, որոնց անտեսումն ու երկարաձգումը աղէտաբեր հետեւանքներ կրնան ունենալ մեր գաղութին համար և որոնք արդէն նախատեսուած են Գաւառական Ժողովի պատրաստած ծրագրին մէջ։ Այժմ հարթուած են առաջին օրերու դժուարութիւնները և հանրային կարծիքը պատրաստուած։ Մեր ժողովուրդը պատրաստ է և տրամադիր ամէն զոհողութեան, բաւական է միայն որ Ազգային Իշխանութիւնը շարժում և գործ ցոյց տայ։ Սպասելու և նոր ուսումնասիրութիւններ ընելու պէտք չկայ։ Հասած է այլեւս գործի շրջանը և բոլոր ակնարկները սեւեռուած են Ազգային Իշխանութեանց։ Մասնակի նկատումներ և հաշիւներ բոլորովին պէտք է բացակային Ազգային Իշխանութիւնը կազմող ազգայիններու մօտ, որոնք պարտաւոր են նկատի ունենալ ընդհանուր ազգային շահը և արժանապատուութիւնը։

Լիբանանի Ազգային Վարչութիւնը, հիմ բռնելով Սահմանադրութիւնը, պէտք է լծուի աշխատանքի, առանց ազդուելու մասնակի դժգոհութիւններէ և դիտումնաւոր գրոյցներէ, որովհետեւ, ամէն տեղ և ամէն ժամանակ կը գտնուին խռովարարներ և խռովութիւններ, որոնք չեն կրնար սնանիլ առանց աղմուկի և խառնակութեանց։ Ստուար մեծամասնութիւն մը կայ որ կարօտ հանգիստի և խաղաղութեան, իր աչքերը սեւեռած գործ կ'ուզէ Ազգային Իշխանութիւններէն։

Դպրոցաւորութեանց մեծագոյն մասը հարթուած է և պատրաստ է աշխատելու գետնին։ Իրաւունք ունինք այլեւս աւելի խստապահանջ դառնալու և գործ պահանջելու մեր ազգային մարմիններէն, Գաւառական Ժողովէն սկսած մինչեւ Յոգաբարձուներն ու Թաղական մարմինները։ Մշակուած ծրագիրներն ու պատրաստուած տեղեկագիրները այլեւս պէտք է գործադրութեան դրուին։ Բոլորովին յուսախաբ չընելու համար ժողովուրդը։

Ուրեմն, գործի՛։

ԹՈՒՐՔ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՍՈՓԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պուլկար եւ թուրք վարչապետներուն ճառերը

«Չենք կրնար յարիլ թուրք եւ հելլէն ուխտին»

Ամսոյս 20ին Սոֆիա հասած են Թուրք վարչապետ Ըսմէթ փաշա, արտաքին նախարար Թէվֆիգ Րիւշտի և Րէճէպ պէյեր, իրենց բազմաթիւ հետեւորդներով և ընկերակցութեամբ տիկիններու։ Սոֆիայի կայարանին մէջ եղած է շքեղ ընդունելութիւն մը և Թուրք նախարարները ողջունուած են Պուլկար վարչապետին և պետական բարձրաստիճան անձնաւորութեանց կողմէ։ Տիկին Մուշանոֆ ծաղկեփունջեր տուած է տիկիններ Ըսմէթի եւ Թէվֆիգ Րիւշտիի։

Թուրք նախարարները հիւրասիրուած են Թրքական դեսպանատան մէջ, ուր պիտի բնակին։ Երեկոյեան Պ. Մուշանոֆ ճաշկերոյթ մը տուած է ի պատիւ հիւրերուն, որու միջոցին երկու վարչապետներ արտասանած են կարեւոր ճառեր։

Ինչպէս կը տեսնուի, Պուլկար վարչապետ Պ. Մուշանոֆի ճառը եղած է աւելի կարճ և զուսպ. չկան ուռուցիկ և արտակարգ խոստումներ և խանդավառ արտայայտութիւններ չկան։ Ըսմէթ փաշայի պատասխան-ճառը սակայն, շատ ուշագրաւ է։

Ստորեւ նոյնութեամբ կը հրատարակենք երկու վարչապետներու ճառերը։

Վարչապետ Մուշանոֆի ճառը

Այս առթիւ վարչապետ և արտաքին նախարար Մուշանոֆ ճառ մը խօսելով նախ բարի գալուստ մաղթեց եւ յետոյ աւելցուց, «Այս այցելութիւնը թանկագին երաշխիք մը և նոր ապացոյց մըն է այն սիրալիր բարեկամութեան որ կը տիրէ երկու երկիրներուն միջեւ։

Համաշխարհային տնտեսական տագնապը կը ստիպէ բոլոր ազգերը համագործակցութեան ճամբով միջոցներ փնտռել, իրենց դժուարութիւնները դիմագրաւելու համար։ Արդէն մէջտեղն է հիմնական ջանքը Ժընեւի մեծ Հաստատութեան, որուն միշտ անթերօրէն կապուած են մեր երկիրները։ Եւ այս գաղափարէն ներշնչուելով է որ մեծ պետութեանց ականաւոր վարիչները, Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներու շրջանակներուն մէջ կնքեցին գործակցութեան ուխտ մը որ նոյն նպատակները կը հետապնդէ։ Հետեւաբար, օգտակար խօսակցութիւններ զոր պիտի ունենանք Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ շահագրգռող խնդիրներու մասին, թոյլ պիտի տան մեզի նպաստելու ձեռնարկուած գործին, ապահովելու համար Եւրոպայի եւ մասնաւորաբար Պալքանեան Թերակղզիի բարօրութիւնը։ Որովհետեւ փոխադարձ վստահութեան եւ անկեղծութեան մթնոլորտի մը մէջ է որ, մինչեւ հիմա դարաւոր անհամաձայնութիւններով բաժանուած Պալքանեան երկիրները պիտի կրնան ազատօրէն աշխատիլ ի նպաստ իրենց տնտեսական եւ քաղաքական վերածնունդին, եւ ապրեցնել ընդհանուր խաղաղութիւնը։

Ահա այս հանգամանքը ունին մեր ներկայ տեսակցութիւնները, որոնց ընթացքին Թուրքիա եւ Պուլկարիա՝ իրարու կապուած դարաւոր բարեկամութեամբ մը, կ'ուզեն յայտնել իրենց կամքը՝ շարունակելու փոխադարձ գործակցութեան ճամբան։

Վերջացնելէ առաջ, կ'ուզեմ մասնաւոր շնորհակալութիւններս յայտնել Ըսմէթ փաշայի, Թէվֆիգ Րիւշտի պէյի եւ Րէճէպ պէյի տիկիններուն որոնք իրենց շնորհալի ներկայութեամբ փայլ աւելցուցին այս հանդիսութեան։ Համոզուած եմ որ անհրաժեշտ է պահել եւ զօրացնել կապերը մեր թանկագին բարեկամութեան որ կը համապատասխանէ երկու ազգերու կենսական շահերուն, ապահով եմ թէ երկու երկիրներն ալ կ'ուզեն կատարել այս գործը, բաժակս կը վերցնեմ ի պատիւ Ն. Վ. Կազի Մուսթաֆա Քէմալի, ականաւոր պետին որ կը վարէ Թուրք ազգին ճակատագիրը, եւ կը խմեմ կենացը Ձերդ Վսեմութեան, Թէվֆիգ Րիւշտի պէյի եւ Թուրք հանրապետութեան բարօրութեանը»։

Ըսմէթ փաշայի պատասխանը

Ըսմէթ փաշա ճառով մը պատասխանելով նախ շնորհակալութիւն յայտնեց իրենց եղած ջերմ ընդունելութեան համար, յիշեց երկու տարի առաջ Մուշանոֆի Էնկիւրի տուած այցելութիւնը զոր նկատեց իբրեւ փաստ մը երկու երկիրներու բարեկամութեան, գիտել տալով թէ այս բարեկամութիւնը հիմակուընէ չի սկսիր։ «Թուրքերը և Պուլկարները, Պալքաններու այս աշխատասէր ազգերը, բազմաթիւ համանման գիծեր ունին, դարերով ապրած ըլլալով կողք կողքի, նոյն հողին վրայ և ընկերային ու տնտեսական նոյն պայմաններուն մէջ։

Պարոն Նախագահ, ձեր գեղեցիկ երկրին մէջ միայն սիրալիր հիւրամեծարութիւն մը չենք տեսներ, այլ և տեսակ կորովը պուլկար հերոս ազգին որ, հակառակ Պուլկարիոյ յատուկ պատճառներէ ծագած հսկայական դժուարութեանց, գիտցաւ իրեն յատուկ համբերով հրաշալի և բեղմնաւոր գործունէութիւններ երեւան բերել, ղեկավարութեամբ իր ականաւոր պետերուն։ Այս ազգին յամառ կամքը և անխոնջ ջանքերը զոր կը թափէ յառաջդիմութեան եւ քաղաքակրթութեան ճամբուն վրայ, իրաւունքով շահած են բոլոր երկիրներուն և մասնաւորաբար հարեւաններուն յարգանքը և համակրանքը։

Թուրք և պուլկար բարեկամութիւնը միայն զգացումներու գետնին վրայ չարտայայտուիր, այլ հիմնապէս կը ներշնչուի նաեւ մեր երկու երկիրներու պաշտօնական յարաբերութիւններէն։ Նոր Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան յատկանշական գիծն է անփոփոխելիութիւնը այն հիմնական սկզբունքներուն որոնց կը կցէ ան։ Այդ սկզբունքները կը ծառայեն միակ դատի մը, խաղաղութեան և ներդաշնակութեան դատին։ Եւ դուք, Պ. Նախագահ, գիտէք թէ Թուրք և պուլկար բարեկամութիւնը ամենէն գեղեցիկներէն մէկն է մեր այդ սկզբունքներուն։ Այլեւս ոչինչ ունենալով հաշուեյարդարի ենթարկելիք իրենց միջեւ, համաձայնելու ճակատագրուած են Թուրքիա և Պուլկարիա, որոնց աշխարհագրական դիրքը, շահերը և պահանջները իրարու կը մօտենան։

Տնտեսական տագնապին դէմ ազգերու ձեռք առած միջոցները մինչեւ հիմա անբաւական դուրս եկան, առաջադրուած նպատակին հասնելու տեսակէտով։ Ահա ինչո՞ւ է կատարելապէս համաձայն եմ ձեզի թէ ազգային այս ճիգերուն զուգընթաց, երկկողմանի գործակցութիւններն ալ ազդու և կարեւոր դարման մը կը կազմեն։

Վստահ ենք թէ պուլկար և Թուրք կառավարութիւնները պիտի ընեն իրենց կարելին, աւելի եւս զարկ տալու համար երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերութեանց։ Մեր արտաքին քաղաքականութեան նշանաբանը սա է.— Խաղաղութիւն ամենուրեք և բոլորին համար։ Պէտք չէ բնաւ մոռնալ թէ դատի մը զօրութիւնը կը կայանայ իր ընդհանրացումին մէջ։ Արդ, հարկ կա՞յ գիտել տալու թէ աշխարհի խաղաղութեան համար չկայ աւելի վտանգաւոր բան մը, քան սահմանափակ բարեկամութեան մը գործադրութիւնը։ Այս տեսակ քաղաքականութիւն մը ոչ միայն դատապարտուած է ձախողելու, այլ և ի վնաս խաղաղութեան իր շուրջը պիտի ստեղծէ անվստահութիւն և զգացումներ որոնք չպիտի ուշանան վերածուելու քէնի և ջղայնութեան։

Այս ճշմարտութեան համոզուած ըլլալով է որ Թուրք Հանրապետութիւնը աշխատած է ապահովել ո՛չ թէ մէկուն, այլ բոլորին բարեկամութիւնը, առանց վերապահութեան բերելով իր բարեկամութիւնը։ Եւ միւս կողմէ հաւատարիմ մնալով գոյութիւն ունեցող բարեկամութեանց։ Սնափառութիւն չէ ըսել որ Թուրքիա քանի մը տարիէ ի վեր արդար գոհունակութեամբ կը քաղէ պտուղները իր երկար և հետեւողական ջանքերուն։ Այսօր, ան կը տեսնէ որ իր բաղձանքները կ'իրականանան և ամէն օր կ'աւելնայ իր կնքած բարեկամութեան դաշինքներուն թիւը։ Այս պարագան կը մղէ զիս խօսելու հոս այն սիրալիր ուխտի մասին զոր վերջերս Էնկիւրիի մէջ կնքեցինք Յունաստանի ներկայացուցիչներուն հետ։ Ծանօթ է ձեզի անոր պարունակութիւնը։ Մնաց որ, պուլկար Թագաւորական կառավարութիւնը միշտ տեղեակ պահուեցաւ անոր բանակցութեանց ընթացքին։ Այս ուխտը, որ նոր մղում մը կուտայ Թուրք եւ հելլէն արդէն իսկ սիրալիր յարաբերութեանց, քաղաքական ձեռնարկ մըն է որ իր իսկ բնոյթով կոչուած է երաշխաւորելու և ամրապնդելու խաղաղութիւնը։

Թուրքիոյ խաղաղասիրական դիտաւորութեանց մասին չեմ կրնար աւելի փայլուն ապացոյց մը տալ, քան հոս հանդիսաւորապէս յայտարարելով թէ պատրաստ է ամենամեծ անկեղծութեամբ քննելու կարելիութիւնը նման ուխտի մը այն երկիրներու հետ որոնք կը գտնուին նոյն պայմաններու մէջ։ Այս ձեւով ամբողջացած պիտի ըլլայ շարքը քաղաքական դաշինքներուն որոնք կարգի կը դնեն մեր երկու երկիրներու յարաբերութիւնները և որոնք արդէն նման են Թուրքիոյ և Յունաստանի միջեւ գոյութիւն ունեցողներուն։

Թուրքիա ուրախ պիտի ըլլայ վկայ ըլլալով այն ջանքերուն զոր իր հարեւանները պիտի թափեն, իրեն հետ զարգացնելու համար իրենց յարաբերութիւնները, նման դաշնագիրներ կնքելով ի մեծ շահ Մերձաւոր Արեւելքի ազգերուն։

Պ. Նախագահ, մենք պաշտօն ունինք պուլկար ազգին բերելու Թուրք ազգին ամենաջերմ և ամենանկեղծ բարեկամութեան հաւաստիքը։ Երախտապարտ եմ ձեզի որ առիթ տուիք ինծի հոս կատարելու իմ այդ պարտքը, և միեւնոյն ատեն պուլկար հանրային կարծիքին պարզելու իմ երկրիս արտաքին քաղաքականութեան հիմնական գիծերը։

Բաժակս կը վերցնեմ ի պատիւ Պուլկարիոյ Ն. Վ. Թագաւոր Պորիս Գ.-ի, Ն. Վ. Թագուհիին, Ձեր և ձեր տիկնոջ կենացը, պուլկար ազնուական ազգին բարօրութեանը և պուլկար-Թուրք բարեկամութեան բեղմնաւորութեանը։

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ՃԱՐՏԱՐ ԲԵՄԱԴՐԻՉ

Ռուբէն Մամուլեան ծնած է Թիֆլիս, 1899ին, Հայ ծնողքէ։ Իր հայրը սեղանաւոր էր, իսկ իր մայրը Թիֆլիսի մէջ հայկական թատրոնի մը վարիչ։ Մամուլեան համբորդեց։ Իրաւաբանութեան ուսանող եղաւ Փարիզի մէջ և յետոյ գնաց իր ուսումը վերջացուց Մոսկուա։ Այս քաղաքին մէջն էր որ Մամուլեան ունեցաւ ուսս զանազան դերասաններու հետ մասնաւոր շփումներ, յարաբերութիւններ։ Հոն, անիկա մշակեց և զարգացուց իր արուեստի ժառանգական ձիրքերը։ Օրին մէկը անիկա մեկնեցաւ Լոնտոն, Ռուս թատերախումբի մը հետ, որուն ղեկավարութիւնը ստանձնեց յետոյ։ Երբ բաւականաչափ անգլիերէն լեզուին տիրացաւ, Saint Games Théatreին մէջ թատերգութիւն մը բեմադրեց։ Բայց, ինչպէս բոլոր իր Արեւելքի հայրենակիցները, Մամուլեան ևս պէտքը կը զգար երթալ և հաստատել իր բնակավայրը աւելի հեռու, դէպի Արեւմուտք... Անիկա 1925ին հասաւ Ամերիկա։

Արդէն Լոնտոնի մէջ ստացած էր որոշ անուն և համբաւ։ George Eastman ընկերութիւնը Մամուլեանի վստահեցաւ Ruchester Թատրոնի ղեկավարութիւնը։

Այդ ժամանակ, Մամուլեան՝ իսկոյն ուշադրութիւնը գրաւեց Լոնտոնի մէջ, մէկէ աւելի բարձր թատերական [illegible]ներու կամ ընկերութեանց։ Quild Թատրոնը՝ Մամուլեանի հետ պայմանաւորուեցաւ բեմադրելու Dorgy et wings Over Europe կտորը։ Այս թատերական կտորը կը ներկայացնէ սեւամորթերու կեանքը որ առնուած է Du Bose Heywardի վէպէն։ Մամուլեանի բեմադրութիւնը՝ նո՛ր և յանդուգն, եղաւ խիստ նշանակելի։ Անոր բեմադրութեան կերպը, արուեստը, այլեւ աւանդական եղած, կ'ընդօրինակուի շատ մը կարող բեմադրիչներու կողմէ։ Այդ օրէն ի վեր, ամենամեծ արտադրիչները սկսան ներկայացնել Մամուլեանի, այս երիտասարդ և հանդգնաբարոյ Հայուն, որ ակնոց կը կրէ և ո՛րքան հանճարի տէր է։

* *

Long Island աշխատանոցին մէջ, Մամուլեանի առաջին վարած ֆիլմը եղաւ Applauseը, 1930ին։ Միւզիք-Հոլի մեծ և առաջին երգչուհի Helen Morgan այդ ֆիլմին մէջ կարեւորագոյն և խիստ յուզիչ դեր ունէր։ Այդ ֆիլմը աւելի յետոյ ներկայացուեցաւ Փարիզի մէջ, որ պէտք եղած ընդունելութիւնը չի գտաւ, դժբախտաբար։ Այդ վէպին նիւթը պատմութիւնն էր արուեստագիտուհիի մը։ Իր աղջկանը համար զոհուող մօր մը ողբերգական կեանքին նկարագրութիւնները խիստ յուզիչ և կարեւոր տեղ բռնած էին այդ գրուածքին մէջ։ Այսպիսի պատմութիւններ այլեւս հաճոյ չեն թուիր հասարակութեան մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ։ Վերջապէս այս ֆիլմը ներկայացուեցաւ խօսուն։ Կարող չեղան և չուզեցին գնահատել անոր ամենագրաւիչ և ամենայուզիչ մեներգութիւններէն մին։ Գոհացան հիանալով միայն Մամուլեանի ճարտար բեմադրիչի կարողութեան՝ որ ուղղակի պայծառացուցիչ է։ Մամուլեան աւելի՛ իր արուեստագէտի կարողութիւնը ի յայտ կը բերէ բեմական՝ տեսարաններու և շարժանկարի ակար խումբերու կազմակերպութեանը մէջ։

Ռ. ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ իր աշխատանոցին մէջ

Բայց, տեսնելէ յետոյ այս ծանր և իրապաշտ ֆիլմը, ցաւեցան անոր պատմութեան՛ համար, որուն վրայ ծանր կը հշէր Անգլօ-Սաքսոն այն լաւագոյն զգայապաշտութիւնը, որը դէչ կերպով է հիւրընկալուած Լատինական երկիրներու բնակչութեան կողմէ։ City Streetsը, որ կենդանի և վայրի վէպ մըն է և որու յաջողութիւնը պայթած էր ռումբի մը նման. City Streetsը որ ոստիկանական կեանքի վիպական գլուխ գործոց մը չէ, ոչ ալ լաւագոյն պատմութիւնը Dashiell Hammettի, City Streetsը կը մնայ բեմադրութեան գլուխ գործոց մը։ Քիչ ֆիլմեր միայն, ասոր նման կուտան կանխամտածութեան արտայայտութիւնը։ Տպաւորութիւն՝ որ գործին հեղինակը գոյն պատրաստած ժամանակ իսկապէս գիտէր թէ ո՞ւր կ'երթար և ո՞ւր կ'ուզէր երթալ։ Ոչ մէկ տեսարան հոն չի վերջանար, կամ դիտումը չի կարուիր, առանց ճշգրտապէս կապուելու յետագայ տեսարանին, մինչեւ որ իր վերջին պատկերին յետին շարժումը չի կապուի նոր տեսարանին առաջին պատկերին, յաճախ թախանձանքով, շատ անգամ ցայտերով բայց նաեւ միշտ բարեդէպ ճշգրտութեամբ մը և բեմադրիչին կողմէ կատարուած դէպքերու այնպիսի իւրայատուկ շղթայումով մը, և գործողութիւններու, հնչուն պատկերներով նկարագրուած զգացումներու ծանօթութեամբ մը, որ նախ և առաջ գուշ հոն կը տեսնենք միմիայն կրակ։

Եւ, մինչ վերջը ձեր ուշադրութիւնը չի թուլնար, որովհետեւ վայրկեան մ'իսկ ֆիլմը ակարութիւն, անորոշութիւն և թերացում չի ճանչնար։ Ռուբէն Մամուլեան երկար շունչ ունի։ Ասիկա հաւասարապէս չի սահիր իրերուն վրայէն։ Անիկա գիտէ յարձակիլ գործել ճակատ առ ճակատ, դէմ դիմաց։ (Նոր.)

ԴԱՐ ՄԸ ԱՌԱՋ, ԴԱՐ ՄԸ ՅԵՏՈՅ

Նաւզայնը՝ մեր ազատագրական պայքարի, և այդ պայքարի մէջէն ձեռք բերուած նուաճումներու խորհրդանիշն է։

Իբր այդ՝ Նաւզայնին իմաստն ու արժէքը շատ աւելի ծաւալուն և բարձր է քան ինչ որ առհասարակ կը կարծուի։

Այո՛, եթէ կ'ուզէք, Նաւզայնը աւելի բան մըն է քան հասարակ պետական մի դրօշակ։

Ան ազգային դրօշակ մը ըլլալով հանդերձ, է՛ նաև գերբնական դէպքի մը կենդանի վկան, ժողովուրդի մը կեանքին մէջ տեղի ունեցած հրաշքի մը յուշարձանը։

Տարիներով անկողնի դատապարտուած և շարժելու բոլորովին անկարող անդամալոյծ հիւանդ մը, եթէ յանկարծ կարենայ ոտքի կայնիլ և առանց ուրիշի մը օգնութեան քալել ու վազել, կ'ըսենք թէ հրաշք մըն է որ կը կատարուի։ Նոյնպէս երկար տարիներ խօսելու և լսելու կարողութենէն զրկուած համր ու խուլ էակ մը եթէ յանկարծ կարենայ բերանը բանալ, խօսիլ ու լսել, կ'ընդունինք որ գերբնական դէպք մըն է որ կը պատահի։

Ահա այսպիսի հրաշք մըն է որ կատարուած է մեր ազգային կեանքին մէջ, ու Նաւզայնը այդ և այդպիսի այլազան հրաշքներու խորհրդանիշն է:

Առարկայական ըլլալու համար փաստերով խօսինք։ Իբր օրինակ վերցնենք Կիլիկիոյ Այնթապ քաղաքը և տեսնենք թէ 4—5 սերունդ առաջ ինչ պատկեր կը ներկայացնէր հայութեան կեանքը հոն։

Մօտաւորապէս 10 հազար հայեր, կծկուած քաղաքի և շրջանի աւելի քան 100 000 միապաղաղ թրքութեան մէջ, կը պարպէին արհեստով և մանր առեւտուրով։ Կեանքը բառին բուն իմաստով ճորտական էր, բոլորովին ենթակայ իշխող Թուրքին քմահաճոյքին։

Այդ ատենուան հայը իրաւունք չունէր ձի նստելու, պէտք էր հետիոտն ճամբորդել և կամ շատ շատ՝ էշ նստիլ։ Հագուստը պիտի ըլլար սեւ կամ մուգ—կապոյտ միայն։ Գոյնը, մանաւանդ կանանչը, դեղինն ու կարմիրը տաճիկներուն իրաւունքն էր միայն։

Յաճախ կը պատահէր, որ կիրակի և տօն օրերուն՝ եկեղեցիի դրան առջև, հայ մը բարբարոս կերպով ծեծի և խոշտանգումի ենթարկուէր, պարզ այն պատճառով որ հագած «պապուճ»ին վրայ (տեղական բուրդէ պատրաստուած վերարկու) գոյներ էին զանազան գոյներ:

Եկեղեցին գետնափոր քարայր մըն էր և ժամերգութիւնը կը կատարուէր գիշերանց միայն։ Ճամբայէն անցքի իրաւունքը միշտ Թուրքին կը պատկանէր: Նեղ, ցեխոտ ու մէջտեղէն բաց կոյուղի անցնող փողոցներուն վրայ երբ հայն ու թուրքը դէմ դիմաց գային, հայը ստիպուած էր ցեխին ու կոյուղիին մէջ իջնել ու ազատ անցք տալ թուրքին:

Դատարանին մէջ հայուն վկայութիւնը որևէ արժէք չունէր ընդդէմ թուրքի մը։ Նոյնիսկ մեռելները թաղելու համար պէտք էր կառավարութենէն, հարկաւ, որոշ գումար մը վճարելէ վերջ, առնել պաշտօնագիր մը, որով կ'արտօնուէր «պիղծ» շուն և խոզ—անհաւատ հայուն աղտոտ և հոտած դիակը հողին մէջ թաղել...»

Դեռ կարելի է շարունակել այս պատկերին ուրիշ մանրամասնութիւնները, սակայն երբ հայ և թուրքին քարտէզներու մէջ է որ գրիչ կը շարժեմ, ամօթէն ու վիրաւորուած արժանապատուութիւնը չեն թողուր որ աւելի առաջ երթամ։

Այո՛, մօտ դար մը առաջ Այնթապի մէջ հայութեան վիճակը այս աստիճանի հասած էր: Կատարեալ ստրկութիւն։

Սակայն տեսնենք թէ ի՞նչ պատահեցաւ դար մը յետոյ։

Գետնափոր եկեղեցիին դրան առջև ապայի գոյներուն համար չորաչոր ծեծուող հայուն թոռան թոռները, գարնան մի գեղեցիկ առաւօտ, որոտացող թնդանօթներու կրակին հետ մտան տաճիկներու մեծ մզկիթէն ներս ու Մահամմէտի կանանչ ու դեղին դրօշակները կրակներուն առկ տրորելով բզիկ բզիկ ըրին։

Աղօթելու համար ստորերկրեայ քարայրներու մէջ պահուըտող հայուն հետագայ սերունդները, ոչ միայն կրցան հաղթահարել փառաւոր և շքեղ մարմար տաճարներ կանգնեցնել իրենց համար, հապա անմոռանալի առաւօտ մը, որոտալով՝ աւեճական մինարէթի մը գագաթէն երգուած «Առաւօտ Լուսոյ» ողջունեցին։

Մեռելները թաղելու համար տաճիկ մոլլայէն անարգական արտօնագիր առնող հայուն թոռները՝ ոչ միայն կրցան այդ մոլլաներուն մզկիթն ու մինարէթը թալալգլոր գետին բերել, հապա կրակի ու արիւնի մէջէն յառաջանալով վար առին մահիկը ու անոր տեղ ծածանեցին հայկական դրօշը։

Սա հրաշք չէ, հապա ի՞նչ է։

Սա հրաշք չէ, հապա ի՞նչ է:

Թուրք արիւնով մաքրելու սա գործողութիւնը, ազգերու մէջ թաւալող ստրուկը արժանապատուութեան տէր և ազնուական ազատորդի վերածող սա՛ կերպարանափոխութիւնը հրաշքներու հրաշքը չէ՞։

Ահա ա՛յս հրաշքին խորհրդանիշն է դրօշակը:

Այն ամէն ինչ որ յառաջ բերաւ սա կերպարանափոխութիւնը, ամփոփուած է դրօշակին մէջ։

Ազատագրական այն անմահ պայքարը, այդ պայքարի ընթացքին մեր զոհած անթիւ ու անհամար հերոսները, մեր ժողովուրդի թափած ծով արիւնը, պատմութեան մէջ նմանը չգտնուած մեր հերոսամարտերը, արդար վրէժի մեր սրբազան խոյանքները, և վերջապէս մեր յաղթանակը, բոլո՛րը, բոլո՛րը պարփակուած են դրօշակին ծալքերուն մէջ։

Ան մեր անցեալի փառքը և ապագայի յոյսն է։

Ան մեր ազգային իղձերու և իտէալներուն մարմնացումն է։

Ան մեր հաւաքական ոգին, մեր ազգային եսը, մեր էութիւնն է։

Ո՞վ է այն հայը որ կը մխէ հայութեան ոգին:

Որչափ ատեն որ երկրագունդիս վրայ կը մնան հայեր, թէկուզ թուով սակաւաթիւ, հայեր որոնց երակներուն մէջ տակաւին կը հոսի ցեղին ազնուական ու անխառն արիւնը, հայեր որոնց կեանքի ճամբաներուն վրայ տակաւին կը քալեն առաքեալները պէս, կուրծքերնին դէպի առաջ, դրօշակը կը մնայ ծածանուն։ Տիեզերքի մէջ չկայ մի ուժ որ կարենայ ոչնչացնել զայն։

Դրօշակը յաւիտենական է, անմահ է։

«Հ.» ՏՔՐ. ԼԵՒՈՆ ՏԱՂԼԵԱՆ

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Սօֆիայէն կ'իմացնեն թէ վերջերս հոն բնական մահով մեռած է բնիկ Էզրումցի Արմենակ Բաղրիկեանը, որ զինադադարի վաղորդայնէն եւ մինչեւ 1922ի վերջերը, կը ծառայէր անգլիական լրտեսական կազմակերպութեան մէջ, աշխատելով միաժամանակ ի նպաստ թուրքերուն եւ մասնաւորաբար օգնելով քէմալական շարժման:

Բաղրիկեան, համաշխարհային պատերազմի շրջանին ալ իբր անգլիական լրտես ձերբակալուած էր, պուլկար զինուորական իշխանութեան կողմէ, Կիւմիւլճինայի մէջ եւ դատուած ցեղային պատերազմական ատեանին առջեւ։ Այն ատեն գլուխը փրկեց պուլկարական Սոբրանիէ ժողովոյ այժմու նախագահ պ. Մալինօֆի շնորհիւ, որ ստանձնած է, իր պաշտպանութիւնը։

1922ին, անգլիացիները ձերբակալեցին զայն, հաստատած ըլլալով անոր դաւաճանութիւնը եւ երեւան հանուած ըլլալով, անիկա քանիցս ուզմանիւր գրրկած է գաղտնօրէն քէմալականներուն։ Այս անգամ ալ սակայն անիկա կրցաւ փրկել իր գլուխը եւ ապաստանեցաւ Պուլկարիա, Սօֆիա, ուր կը բնակէր ասկէ ի վեր։

ՀԵԼԼԷՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔ
ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Երգիծաթերթի մը մեկնութիւնները

Հելլէն երգիծաթերթ մը հետեւեալ կերպով կը մեկնաբանէ հելլէնօ-թուրք վերջին դաշնագիրը.—

Թուրքահելլէն բարեկամական նոր համաձայնագիրը կը բովանդակէ հետեւեալ կարեւոր յօդուածները.—

Յօդուած 1.— Պաշտօնապէս, յոյներուն համար ազգային կերակուր կը հռչակուի փիլաւը։ Յոյները, աշխարհի որ այ/ իրենց ամբողջ կեանքի ընթացքին փիլաւ ուտելով վառած պէտք է ըլլան, որ Դրախտին մէջ, Ալլահը իրենց պիտի տայ գեղեցկագոյն կիները, Դրախտին նշանաւոր հուրիները։

Յօդուած 2.— Թուրքերուն համար ազգային կերակուր կը հռչակուի լաւաշը իբրև լաւագոյն պատերազմական կերակուր:

Յօդուած 3.— Եթէ դաշնագիր երկու պետութիւններէն մէկը, Յունաստանը, օրինակի համար, պատերազմի կը մտնէ օտար պետութեան մը հետ, Թուրքիան, անոր օգնելու համար կը գրաւէ Մակեդոնիան, կ'իջնէ Թեսալիա, զոր նոյնպէս կը գրաւէ, միաժամանակ իրեն կցելով զանոնք, որպէսզի պաշտպանէ զայն թշնամիին դէմ։

Յօդուած 4.— Եթէ Թուրքիան է որ պատերազմի կը մտնէ ուրիշ պետութեան մը հետ, այն ատեն յոյները զօրք ցամաք կը հանեն Թուրքիա, կը ջարդեն իրենց բարեկամ թուրքերը, որպէսզի չկործուին անոնք թշնամիներուն կողմէ։

∴

... Հացկերոյթի ընթացքին երեւան եկաւ որ յոյն և թուրք ժողովուրդները լաւ ուտող չ... կերներ են։ Ասկէ յետոյ պէտք է լաւապէս ըլլանք հելլէնաթուրք մերձեցման մասին, քանի որ իրար ուտելու հաւանականութիւնը չկայ այլեւս։

Հացկերոյթին ներկաներու յուզումը իր գագաթնակէտին հասաւ, երբ բարեկամ պետութեանց երկու վարչապետներ ճաշեցին միևնոյն պնակէն։ Հելլէն վարչապետը կը կրծէր իր պնակի ոսկորին մէկ ծայրէն, մինչ միւս ծայրը կը կրծէր Ըսմէթը:

Ներկայ քաղաքագէտները բաժակաճառեր արտասանեցին հացկերոյթի ընթացքին։ Ըսմէթ, իր բաժակը վերցնելով ըսաւ.

— Կը խմեմ յոյն եղբայրներու կենաց։ Թուրքերը, հնագոյն ժամանակներէն ի վեր յոյներուն բարեկամներն էին։ Եթէ անոնց միջև կարգ մը պատերազմներ եղան, ատոնք թիւրիմացութեանց պէտք է վերագրել։ Հելլէնաթուրք մերձեցումը ամէնէն առաջ իրականացուցին մեր Ֆաթիհ Մահամմէտը և ձեր Քոնսթանթին Փալէոլօկը։ Յետոյ, անկեղծ բարեկամութեան մը հիմերը նետեցին Էօմէր Վրիօնին և Աթանաս Տիաքօսը։ Այս պարագային ալ սակայն թիւրիմացութիւն պատահեցաւ, որովհետև գլուխը չամփոփելի անցնելու եւ խորովուելու տեղ, Տիաքօսը անցնեցաւ և խորովուեցաւ։

«Եւ որովհետեւ զաղ է յիշել անցեալը, պէտք է որ քաղցրացնենք զայն. Այս պատճառով, ձեզի մէյ մէկ թէրպէք հրամցնելու պատիւը ունիմ։

Կարդացէք և Տարածեցէք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԵԾԱՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

Համաձայն ամերիկեան վիճակագրութեան մը, Միացեալ Նահանգներու եւ հիւս. Ամերիկայի միլիոնատէրներու թիւը վերջին տարիներու ընթացքին 43,000էն իջած է 19,000ի: Անգլիոյ մէջ, հակառակ տագնապին ու անգլ. ոսկիի անկման, հարստութեան նուազումը աննշան է։ Գերմանիոյ և միւս միջին եւրոպական պետութեանց մէջ նկատելիօրէն «թեթեւցած» են: Միայն Ֆրանսայի մէջ է որ միլիոնատէրները մնացած են միեւնոյն վիճակին մէջ։

Վերջին տարիներու ընթացքին մեծագոյն անանկումը եղաւ «լուցկիի թագաւորին» Իվար Քրոյկէրի և «ելեկտրականութեան թագաւորին» անկումը, ինչպէս նաև ճափոնական «Միցուի» ընկերութեանը։ Այս ցանկը կարելի էր լայնցնել, բայց սխալ կ'ըլլար ենթադրել որ բոլոր միլիոնատէրներն ալ կորսնցուցած են իրենց հարստութիւնը։ Դեռ կան բաւական թիւով միլիոնատէրներ, որոնց հարստութիւնները երբեք ազդուած չեն տագնապէն։

Աշխարհի հարուստ մարդոց միջև առաջին տեղը կը գրաւեն հնդիկ Մահարաճաները։ Անոնց ամենահարուստը կը նկատուի Հայտարապատի Ազա—Խանը։ Անոր հարստութեան մեծ մասը կը բաղկանայ ոսկիէ և թանկարժէք քարերէ, որոնք ազդուած չեն տագնապէն։

Ամերիկացի միլիոնատէրներէն Ռոքֆէլէր, Մէլըն և Ֆորտ կը գրաւեն առաջին տեղը։ Ռոքֆէլէր այնքան հարուստ է որ ի վիճակի է եղած 575 միլիոն տոլար նուիրել գիտական և բարենպատակ գործերու համար։

Ամերիկեան ելմտից նախարարութեան նիւթագիրը՝ Մէլըն ու իր եղբայրը 200 միլիոն տոլար ունէին՝ համաշխարհային տագնապին սկիզբը: Հենրի Ֆորտ տագնապէն առաջ Ամերիկայի ամենահարուստ մարդը կը նկատուէր, բայց տագնապի ընթացքին կորսնցուց Ռոքֆէլէրէն և Մէլընէն աւելի։

Բոլորը զարմացան, երբ իմացուեցաւ որ ծերունի Ճօն Մորկըն իր մահուընէն յետոյ իր զաւկին թողած էր 70 միլիոն տոլար։ Իր տղան յաջողեցաւ բարձրացնել իր հօրը թողած հարստութիւնը համաշխարհային պատերազմի ընթացքին, ինչպէս և վերջին տասնամեակի ընթացքին:

Անգլիոյ մէջ ամենամեծ հարստութիւնները կը գտնուին ազնուականութեան մէջ։ Ամենահարուստը տէր էր 40 միլիոն տոլարի։

Ֆրանսացի միլիոնատէրերն ալ ազդուած չեն տագնապէն։ Պառոն Էտուար Ռոչիլտ, որ երբեք չէ փորձած վտանգաւոր շահագործութիւններ, կրցած է պահել իր հարստութիւնը: Նոյնը և ծանօթ տունը՝ Լուի Տրէյֆուս:

Ֆրանսայի մէջ կ'ապրին նաև օտար բազմաթիւ միլիոնատէրներ։ Օրինակ՝ Պազիլ Զախարօֆ, որ քաշուած էր գործէն և կ'ապրէր իր գեղեցիկ դղեակը, Ֆրանսական Ռիվիէրայի մէջ։ Ընդհ. Պատերազմէն առաջ, Զախարօֆ աշխարհի ամենահարուստ մարդը կը նկատուէր։ Ան Փարիզի մէջ ալ պալատ մը ունէր, որուն մօտ կը գտնուի հայազգի մեծահարուստ և «քարիւղի թագաւոր» Գ. Կիւլպէնկեանի պալատը։ Այս պալատը փոքրիկ թանգարան մըն է: Փարիզի օտար միլիոնատէրերուն մէջ կը հաշւուի նաև Պոլիվիահպատակ Սէնոր Փաթինօ։

Այսօրուան Գերմանիոյ ամենահարուստ մարդերը կը նկատուին Ֆրեարիխ Ֆլիք եւ Ֆրից Թիւսէն, որոնք, հակառակ տագնապին, դեռ տէր են քանի մը հարիւր միլիոն մարքի։ Կարելի չէ վճռապէս ըսել թէ վերջին տարիներու ընթացքին երեւան եկած են նոր միլիոնատէրներ, որովհետեւ կը պակսի վիճակագրութիւնը։ Փաստ է, սակայն, որ Էտսէլ Ֆորտ, Հէնրի Ֆորտ, Ռոչիլտ, Վիլհէլմ Բ., Պարոտայի մահարաճան, Սիմոն Փաթինօ, Վանտէլ, ծեր ու երիտասարդ Ռոքֆէլէրները, Լուի Տրէյֆուս, Մէլըն եւ Ֆրից Թիւսէն կրնան նկատուիլ ամենահարուստները, որոնց անձնական հարստութեամբ կարելի է վճարել ամբողջ աշխարհի պարտքերը....

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄԸ

Լոնտոնեան չորս մեծ օրաթերթեր վերջերս կատաղի կռիւ մը սկսած են իրարու ձեռքէ նոր բաժանորդներ խլելու համար։

Այսպէս, Տէյլի Էքսփրէս յայտարարեց թէ չափազանց աժան գինով մը իր բաժանորդներուն կը տրամադրէ հանրագիտարան մը, որ 2,250,000 բառ կը պարունակէ, եւ որուն պատրաստութեան համար 75 մասնագէտներ կ'աշխատին։

Չորս օր յետոյ, Տէյլի Հէրըլտ առաջնորդական թերթը հետեւեալ ծանուցումը հրատարակեց.

— Քանի մը ամիս առաջ մեծադղորդ յեղափոխութիւն մը բրինք, Տիքընսի ամբողջական գործերը տրամադրելով մեր բաժանորդներուն, Այսօր ալ տօնելու համար մեր օրական վաճառումը, որ 1,700 000ի հասած է, աննախընթաց պատեհութիւն մը կու տանք մեր բաժանորդներուն, Այսպէս, մեր բաժանորդները աննաւասալիօրէն աժան գինով մը պիտի կրնան ունենալ համայնագիտարան մը որ կը բաղկանայ 12 հատոր, ունի 7000է աւելի էջ, 5 միլիոն բառ, 3000 պատկեր, եւ խմբագրուած է 100 մասնագէտներու կողմէ։

Նոյն ձեւով մրցումի մէջ մտած են նաեւ հռչակաւոր Տէյլի Մէյլը եւ Նիւզ Քրոնիքըլը։ Հաշուի եղած է, որ մէկ շաբաթուան ընթացքին, այս չորս օրաթերթերը, ընդամէնը 50,000 սթերլին ծախսած են, իրարու ձեռքէ բաժանորդ խլելու համար։

Տեսնելով որ պայքարը վերջ չունի եւ կրնայ կործանարար դառնալ, Տէյլի Հէրըլտ տէրը միւսներուն առաջարկեց ժողով մը գումարել եւ համաձայնութեան գալ: Ժողովը տեղի ունեցաւ, բայց ո՛չ համաձայնութիւն, որովհետեւ Տէյլի Էքսփրէսի տէրը լորտ Պիվըրպրուք, ընդդիմացաւ։ Տէյլի Մէյլի տէրն ալ լորտ մըն է մամուլի իշխան Ռոթէրմիր։

Այս ձախողանքը դժգոհ թողուցած է չորս մեծ թերթերուն բաժնետէրերը, որոնց թիւը 30 հազարի կը հասնի։ Անոնք դիմել կուտան թէ սկսած մրցումը պիտի կործանէ զիրենք։ 1932ին, չորս թերթերուն ընդհանուր շահը եղած է 1,350,000 ստերլին։ Մինչդեռ նոյն թերթերով 1933ի հաշիւը վնասով պիտի փակուի։ Միւս կողմէ, բաժնետէրերը դիմել կուտան թէ այս մրցումը բարոյապէս ալ վարկաբեկիչ է թերթերուն համար։

Ամենէն տարօրինակը այն է որ, այս չորս թերթերուն տէրերը շարունակ կը քննադատեն կառավարութիւնը, թէ աւելորդ ծախսեր կ'ընէ։

ԿԵԱՆՔԸ ԶԱՀԼԷԻ ՄԷՋ

Անցեալ կիրակի օր «Ամբիր» սինեմայի սրահին մէջ Գ. Աբովեան ներկայացուց Ռուս թատերագիր Ալեքսանդրովիչի «Աշխարհի Դատաստանը», որ ժողովուրդի դաստիարակութիւնն ու բարոյականը բարձրացնող սերուն տրամա մըն է։

Գլխաւոր եւ ամենապատասխանատու դեր՝ Վասիլի Սիմոնովիչի, Աբովեան շատ յաջող կերպով կատարեց ներկայացուց, յարուած ուշադրութեան մէջ պահելով ներկայ թատերասէր հասարակութիւնը որ յուզումի վայրկեաններ ապրեցաւ արցունքոտ աչքերով։ Ն. Վլաթիմիրովնա կինը Վասիլ Սիմոնովիչի, որուն դերը ստանձնած էր օր. Շաքէ: Օրիորդ կարողացաւ ազդումի պահեր տալ։

Բավլուշայի դերը կը կատարէր Պրն. Լեւոն Թիւֆէնկճեան, որ նոյնպէս յաջողութեամբ տարաւ մինչեւ վերջ իր դերը։

Յաջող էին եւ միւս բոլոր դերակատարները։

«Աշխարհի Դատաստանը» ներկայացման օր, ուրիշ ներկայացում մ'ևս տեղի կ'ունենար Զահլէի մէջ ինչ որ խաչաձեւում կը նշանակէ եւ լաւ բան մը չէ։ Կը խնդրուի ուրիշ անգամ անխոհեմ խաչաձեւումներու տեղի չտալ։

Հանդիսականները ոմանք իրենց հետ բերած էին նաեւ երեխաներ, որոնք անվերջ կուլային, աղմուկ բարձրացնելով եւ ներկայացումը խանգարելով։

Այս կիրակի օր Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Շարլ Տէպպաս Զահլէ այցելեց եւ բացումը կատարեց հոն կառուցուած պողոտային որը Պ. Նախագահին անունը պիտի կրէ ասկէ յետոյ։ Շաբաթ օրուընէ ի վեր ամբողջ Զահլէն դրօշազարդարուած էր Ֆրանսական եւ Լիբանանեան եռագոյններով եւ յաղթական կամարներ կանգնեցուցած էին։

Քաղաքապետութիւնն եւ բոլոր պաշտօնեաները գործի վրայ էին։ Ճամբաները քանիցս աւլուած եւ մաքրուած։ Եւրոպական քաղաքի մը տեսքն էր առած սքանչելի եւ կախարդիչ Զահլէն։

Ժամը 3ին ժամանեց Պ. Նախագահը։ Նոյն օրը Զահլէ եկաւ նաեւ Յոյն—կաթոլիկներու պատրիարքը իր շքախումբով։

Հ. Ե. Միութիւնը այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 9ին ներկայացուց Պարոնեանի «Արեւելեան ատամնաբոյժը» որպէսզի մեր ժողովուրդը աւելի եւ աւելի մօտեցնէ թատրոնին կամ արուեստին, պէտք է որ ամէն մէկ ներկայացումի մասնակցող սիրող կամ ոչ սիրող դերասաններ, խաղին մօտենան լրջութեամբ եւ մեծ պատրաստութեամբ։

Զահլէ 25 | 9 | 33 ԹՂԹԱԿԻՑ

Մի՛ քաշուիրէք ձրի թերթ կարդացողները

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Վարժարան
ԷՇՐԷՖԻԷ ԹԱՂԻ

Ս. Գ. Լուսաւորիչ ճեմարանի տեսչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հաղափիս հայ համայնքին որ՝ յառաջիկայ երկուշաբթի 2 Հոկտ. կը վերաբացուի վարժարանիս տարեշրջանը եւ արձանագրութիւնները արդէն սկսած են։

Հաստատութեանս նպատակն է եղած [illegible] ուղղ. դաստիարակութիւն եւ բարձր. կրթութիւն տալ այն հայ ուսանողներու, որոնք բարձրագոյն ճեմարաններ եւ օտար վարժարաններ յաճախելու համար զրկուած են նիւթական միջոցներէ։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Հայ Աւետարանական Վարժարաններ

Բարձր. Վարժարան.— Ամերիկեան Եկեղեցւոյ կից նախկին ազգային վարժարանի շէնքին մէջ: Կը վերաբացուի յառաջիկայ 2 Հոկտ. 1933 երկուշաբթի օրը: Արձանագրութիւններ 28 Սեպտեմբերին դպրոցի շէնքին մէջ։ Տարեթոշակն է հինգ օսմ. ոսկի. երկու անգամէն վճարելի։ Գիշերօթիկ ընդունուին թէ մանչեր եւ թէ աղջիկներ։

Նախակրթարան.— Առաջին եկեղեցւոյ երկսեռ նախակրթարանը կը վերաբացուի Զօզագ էլ Գլաբ թաղին մէջ, առողջապահական պայմաններով օժտուած շէնքի մը մէջ, Հոկտ. 11 Չորեքշաբթի օրը։ Արձանագրութիւններ կ'սկսին Հոկտ. 2—10 առտուան ժամը 9—12 դպրոցի շէնքին մէջ։ Թոշակներու եւ մանրամասնութեանց համար դիմել Տնօրէնութեան, դպրոցի շէնքին մէջ:

Մանկապարտէզ.— Առաջին եկեղեցւոյ մանկապարտէզը կը վերաբացուի Հոկտեմբեր 11ին, չորեքշաբթի օր։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴԱԿԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԳԱՐԱՄԱԶՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ — Հեղինակ ՖԻՕՏՈՐ ՏՈՍԹՈՒԷՎՍՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Գ. ԳԻՐՔ

ՀԵՇՏԱՄՈԼՆԵՐԸ

— Ու պիտի ամուսնանա՞ս հետը։

— Եթէ հաւանի, անմիջապէս, եթէ չուզէ, իր սպասաւորը պիտի ըլլամ: Դուն... դուն, Ալիոշա՛...

Կանգ առաւ Ալիոշայի առջեւ և սկսաւ կատաղօրէն ցնցել անոր ուսերը։

— Բայց գիտե՞ս, անմե՛ղ, թէ յիմարութիւն է այս ամէնը, զարհուրելի՛ յիմարութիւն մը, ողբերգութի՛ւն մը։ Գիտցա՛ծ եղիր, Ալեքսէյ, թէ գէշ մէկն եմ ես, թէ ունիմ ստորին կիրքեր, բայց գող մը՝ քսակահատ մը ըլլալ, այդ բանին անկարող է Տմիթրի Գարամազովը։ Բայց եւ այնպէս, այդ գո՛ղն եմ ես։ Երբ Կրուշէնքան ծեծելու կ'երթայի, նո՛յն օրուան առտուն, Քաթէրինա Իվանովնան կանչեց զիս ու խորհրդաւոր ձեւով մը խնդրեց, չեմ գիտեր ինչո՛ւ, որ բուն քաղաքը երթամ ու անկէ երեք հազար րուբլի ղրկէի Ակաֆիա Իվանովնայի, որ Մոսկուա էր այն ատեն։ Արդ, այդ երեք հազար րուբլիով ես շամբանիա հըրամցուցի Կրուշէնքային: Յետոյ, ըսի թէ քաղաքագլուխ գացի և դրամը ղրկեցի, բայց ես մոռցած եմ ստացագիրը առնել։ Ինչ կ'ըսես տեսար։ Այսօր պիտի երթաս իրեն ըսելու, «կը խնդրէ ինծմէ որ բարեւեմ ձեզ»։ Պիտի հարցնէ քեզ. «Իսկ դրա՞մը»։ Դուն պիտի պատասխանես. «Հեշտասէր մը և անսիրտ մըն է եղբայրս։ Ձեր դրամը ծախսեց, չկրցաւ դիմադրել փորձութեան»։ Բայց, եթէ կարենայի՛ր աւելցնել. «գող մը չէ՛ ան։ Ահա՛ ձեր երեք հազար րուբլին, զոր անձա՛մբ ղրկեցէք Ակաֆիա Իվանովնայի և ընդունեցէք Տմիթրի Ֆիոտորովիչի յարգանքներուն հաւաստիքը»։ Բայց հիմա՞. «Ո՞ւր է դրամը»։

— Միթիա, դուն դժբախտ մըն ես, բայց քու կարծածիդ չափ չէ. յուսահատութենէ մղուած մի՛ սպաններ ինքզինքդ։

— Կը կարծե՞ս որ սպաննեմ ինքզինքս ատոր համար։ Ո՛չ, երբե՛ք։ Հիմա այդ ուժը չունիմ։ Աւելի ուշ, թերևս... Հիմա Կրուշէնքայի տունը կ'երթամ ես.

— Յետոյ։

— Յետոյ, պիտի ամուսնանամ հետը, եթէ այդ շնորհը ընէ ինծի. ու երբ իր սիրահարները գան, պիտի անցնիմ քովի սենեակը, նոյնիսկ պիտի ներկեմ անոնց կօշիկները, պիտի պատրաստեմ իր սամովարը, ու ան զիս պիտի գործածէ իր զանազան գիծումներուն մէջ։

— Քաթէրինա Իվանովնա պիտի հասկնայ ամէն բան, ըսաւ հանդիսաւորապէս Ալիոշա, պիտի հասկնայ ամէն բան ու պիտի ների։ Բարձր իմացականութիւն մը ունի, պիտի հասկնայ թէ մարդ չի կրնար քեզմէ աւելի դժբաղդ ըլլալ:

— Ո՛չ, չպիտի ների։ Հոս կայ բան մը զոր ո՛չ մէկ կին կրնայ ներել։ Գիտե՞ս թէ ի՞նչ ընելու է։

— Ի՞նչ։

— Վերադարձնել իրեն՝ երեք հազար րուբլին։

— Ուրկէ՞ պիտի ճարենք։ Մտիկ ըրէ. ես երկու հազար ունիմ, Իվան ալ մնացած հազարը կու տայ, կ'ընէ պահանջուած գումարը։

— Ե՞րբ ձեռքս պիտի ըլլայ։ Դուն փոքր ես տակաւին, և այսօ՛ր իսկ պէտք է կարգադրես անոր եւ իմ խնդիրս, դրամ ունենամ կամ ո՛չ։ Վաղը շատ ուշ պիտի ըլլայ։ Հօրս գնա՛։

— Մե՞ր հօրը։

— Այո՛, նախ անո՛ր. ուզէ՛ անհրաժեշտ գումարը։

— Բայց չպիտի տայ։

— Շատ պարզ է։ Գիտե՞ս թէ ի՞նչ է յուսահատութիւնը։ Ալեքսէ՛յ:

Այո՛:

— Մտիկ ըրէ. իրաւաբանօրէն, բան չի պարտիր ինծի. բայց բարոյապէս շատ բան կը պարտի։ Իմ մօրս քանի մը հազար րուբլին։ Թող երե՛ք հազար րուբլի միայն տայ ինծի, ու զիս դժոխքէն ազատած պիտի ըլլայ, եւ իր մեղքերուն մէկ մասը պիտի ներուի իրեն: Ա՛լ իմ մասիս խօսուիլը չպիտի լսէ։ Ես իրեն կը հայթայթեմ հայր ըլլալու վերջին պատեհութիւնը։ Ըսէ՛ իրեն թէ Աստուա՛ծ է որ այս առիթը կը ղրկէ իրեն։

— Միթիա՛, չպիտի՛ տայ ամենեւին։

— Գիտե՛մ, լա՛ւ գիտեմ: Հիմա՛ մանաւանդ: Գիտեմ թէ երէկ առաջին անգամ ըլլալով լրջօրէն—աւելորդութիւն ըրի, լրջօրէն,—ըսին իրեն թէ Կրուշէնքա թերեւս լրջօրէն կը խօսի հետը ամուսնանալու մասին։ Լա՛ւ ուրեմն, կրնա՞յ դրամ տալ ինծի, ամուսնութեան ծախքերը հոգալու համար, երբ ի՛նքն ալ խենթի մը նման սիրահարած է անոր։ Աւելի՛ն տակաւին. գիտեմ թէ հինգ օրէ ի վեր, մէկ կողմ դրած է երեք հազար րուբլի, հարիւրնոց ստակներով, փաթթուած մէկ ծրարի մէջ որ հինգ տեղէ կնքուած եւ կարմիր ժապաւէնով մը կապուած է: Հէ՜, լա՛ւ են տուեալ տեղեկութիւնները: Ու ծրարին վրայ գըրուած է. Հրեշտակիս, Կրուշէնքային, եթէ հաճի գալ։ Ինքը իր ձեռքով գաղտագողի գրած է ասիկա, ու ո՛չ ոք գիտէ այս դրամին գոյութիւնը, ո՛չ ոք բացի Սմէրտիաքով ծառայէն որուն պատուաւորութեանը կը հաւատայ ինք։

(41) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 14ՐԴ ՆԻՍՏԸ
ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՆԱԽԱԲԱՆԸ
Անգլիա եւ Ֆրանսա Համաձայնած

Փարիզ.— «Մաթէն» պաշտօնական աղբիւրներէ կը տեղեկանայ թէ Ֆրանսա ու Անգլիա Զինաթափութեան համաժողովին մէջ համաձայնած են «սկզբունքային հարցի մը շուրջ»։

Երեք պայմաններ կը նախատեսուին։

Առաջինի հիման վրայ բանակի ծառայութիւնը պիտի սահմանափակուի կարճ ժամանակամիջոցի համար։

Մինչ Ֆրանսա կը ցանկայ Վերսայլի դաշնագրին վճիռները նկատել հիմքը այս հարցին, Անգլիա եւ Ամերիկա կը պնդեն թէ պէտք է ներկայ վիճակը նկատի առնել իբր հիմք։

ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴ. ԺՈՂՈՎԸ
ԶՈՐՍԵՐՈՒ ԴԱՇԻՆՔԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ժընեւ 26.— Ազգ. Դաշնակցութեան ժողովը ամբողջական նիստ մը գումարեց երէկ։ Նախագահը խօսք առնելով մանրամասնօրէն նկարագրեց կացութիւնը եւ ցաւ յայտնեց թէ Ազգաժողովը կատարեալ կերպով չէ յաջողած իր յառաջադրած պարտականութեան մէջ. բայց եւ այնպէս, ճառախօսը գոհունակութիւն յայտնեց Զօրսերու Դաշինքին ստորագրութեան համար. դաշինք մը որ զգալի յառաջդիմութիւն կը նշանակէ միջազգ. կարեւոր հարցերու լուծումին մէջ։ Խօսելով Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ մասին, նախագահը յայտարարեց. «Ազգերու Դաշնակցութեան գործունէութեան մէջ ամենայաջող շրջանը բոլորուած է այն ատեն, երբ Պրիան եւ Շթրէզման իրարու ձեռք երկարեցին։ Կը յուսամ թէ Զօրսերու Դաշինքը պիտի հարթէ ամէն դժուարութիւն եւ թիւրիմացութիւն, երկու երկիրներու միջեւ»։ Ամէն կողմէ որոտընդոստ ծափեր բարեւեցին նախագահի այս խօսքերը. միայն գերման պատուիրակութիւնը մնաց սառն անտարբերութեան մէջ։

Այնուհետեւ, ժողովը ձեռնարկեց նոր նախագահի ընտրութեան, որուն արդիւնքը անակնկալ պատճառեց բոլորին, որովհետեւ հարաւ. Ափրիկէի թեկնածուն ընտրուեցաւ, պարտութեան մատնելով Մեքսիկայի թեկնածուն։ Նորընտիր նախագահը մեծ գործունէութիւն ցոյց տուած էր վերջին ամիսներուն եւ քննադատական խիստ ճառ մը արտասանած՝ Մանչուրիոյ մէջ ճափոն. միջամտութեան դէմ։ Կարճ դադարէ մը վերջ, ժողովը ընտրեց 5 յանձնախումբեր, որոնք գումարում ունեցան յետ միջօրէին, իսկ ընդհ. ժողովը ժամը 17ին վերստին գումարուելով՝ ընտրեց իր փոխ—նախագահները։

Քուպայի Յեղափոխութիւնը
Օտար Միջամտութիւն

Հավանա.— Անգլ. ու Ամերիկ. եզրապահ նաւերը պատրաստ են միջամտելու ցուցարարներու շարժման։

Ցուցարարները պատանդ առին տասը ամերիկացիներ ու վեց անգլիացիներ։ Երկու Ամերիկացի հրացանակիրներ ցամաք ելան երէկ Բուէրթօ Ֆատրայի մէջ, բայց արգելքի հանդիպեցան։

Զինաթափութեան Համաժողովը
Կեօպպէլսի Յայտարարութիւնը
ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀՌԵՆՈՍԸ

Պերլին.— Իր Ժընեւ մեկնումէն առաջ, Պ. Կէօպպէլս յայտնեց Գերմանիոյ խաղաղասիրութիւնը։ Ան աւելցուց՝ թէ Հռենոսը ոչ թէ Գերմանիոյ սահման, այլ Գերմանական գետ պէտք էր ըլլար։

Աւստրիոյ Անկախութիւնը
ՏՕԼՖԻՒՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վիէննա.— Մամուլի հետ իր ունեցած տեսակցութեան ընթացքին պ. Տօլֆիւս յայտնեց թէ Աւստրիոյ ներկայ դահլիճին նպատակն է կազմել գերմանական Աւստրիա մը ազատ, անկախ, որ պիտի աշխատի երկրի տնտեսական զարգացման։

Անոր արտաքին յարաբերութիւններուն մասին յայտնեց թէ քաղաքականութիւնը կը մնայ նոյնը։ Արդարեւ, Աւստրիոյ կառավարութիւնը կը ջանայ բարեկամական յարաբերութեան մէջ մնալ արտասահմանի հետ։ Ան աւելցուց. «Մենք կ'ուզենք գերմանական քրիստոնեայ Աւստրիա մը ուժեղ հիմերու վրայ դրուած»։

Ազգ. Վերաշինութիւնը Մ. Նահանգներու մէջ
ԳԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԹԵՐ ՈՒ ԴԷՄ

Վաշինկթըն.— Գերարտադրութեան հակառակորդները վստահ են թէ Ռուզվէլթ պիտի արգիլէ նոր առձեռն շրջաբերութիւնը։

Բազմաթիւ ճառեր խօսուեցան գերարտադրութեան հակառակորդներուն ու կուսակիցներուն կողմէ։ Առաջինները կ'առաջարկեն թէ գերարտադրութիւնը չըպիտի ստորէ գոհացուցիչ անհաւասարութեան Մ. Նահանգներու մէջ, ուր բընակչութեան հարիւրին 4ը տէրն է ազգ. գանձին չորս հինգերորդին։ Միւսները կը պնդեն թէ նոր վիճակը բարելաւելու համար հարկ է զարկ տալ գերարտադրութեան։

Խորհրդաժողովի մեծամասնութիւնը կը կազմեն վերջինները ու հաւանական է որ ան յակոյթը անոնց ծրագիրը գործադրութեան դնէ։ Ներկայացուցչական ժողովին մէջ մեծամասնականները կուսակից են գերարտադրութեան։

Սոֆիայի Բանակցութիւնները
«Չենք կրնար յարիլ Թուրքեւհելլէն Ուխտին»

Սոֆիա.— Այսօր կէսօրէ յետոյ սկսան Թուրքպուլկար նախարարական խորհրդակցութիւնները, որոնք պիտի տեւեն մինչեւ իրիկուն եւ պիտի շարունակուին վաղն ալ։

Սոֆիա.— Վարչապետ Մուշանոֆ, կէսօրէ յետոյ, ընդունելով պուլկար լրագրողները, հետեւեալը յայտարարեց անոնց.

—«Կը տեսակցինք Իսմէթ փաշայի եւ Թեվֆիք Րիւշտիւ պէյի հետ։ Վաղը, ժամը 9.30 11 պիտի շարունակենք խօսակցութիւնները։ Առ այժմ, միմիայն աս կրնամ ըսել թէ անոնք ալ գոհացած են Թուրքհելլէն ուխտին տրուած հակառակ մեկնութեանց»։

Սոֆիա.— Թերթերուն մէկ մասը շատ գէշ մեկնած էր Թուրքհելլէն ուխտը, ըսելով թէ հասարակաց սահմաններու պաշտպանութեան յանձնառութիւնը միմիայն Պուլկարիոյ դէմ է։ Հանրային կարծիքն ալ գէշ տպաւորութիւն մը կրած էր, համոզուած ըլլալով որ այդ ուխտը արգելք է Պուլկարիոյ ծովային ելքին տրուելուն։

Երբ Իսմէթ փաշա կը մեկնէր Պոլսէն, գրեթէ բոլոր հրատարակութիւնները գիտէին թէ շատ ժխտական մթնոլորտի մը մէջ կը կատարուին Իսմէթ փաշայի ժամանումով, բոլոր այս հրատարակութիւնները հիմնովին փոխուեցան։ Ասոր պատճառը այն է որ Կօզի փաշան բարեւ ղրկեց պուլկար ազգին եւ Իսմէթ փաշան ալ բրաւ իր ծանօթ յայտարարութիւնը։

Թերթերը հիմա անկեղծ իմաստ մը կը փնտռեն Թուրք նախարարներու այցելութեան մէջ, եւ կ'ըսեն թէ արդէն կը ցուցնէ որ Ուխտը Պուլկարիոյ դէմ չէ։

Թերթերը կը յայտնեն թէ Պուլկարիոյ համար անկարելի է յարիլ Թուրքհելլէն ուխտին, որովհետեւ այս ձեւով Պուլկարիա կամովին հրաժարած կ'ըլլայ եղեր իր ազգային իրաւունքներէն։

Թուրքիոյ հետ բարեկամութիւնը զօրացնելու գալով, կ'ըսեն թէ կարելի է նորոգել Թուրքպուլկար բարեկամական դաշնագիրը, որուն պայմանաժամը մէկ ամիսէն կ'աւարտի։ Թուրքպուլկար դաշինքը կրնայ նորոգուիլ, բայց Պուլկարիա չի կրնար մտնել Թուրքհելլէն ուխտին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՋՆՋՈՒԱԾ
(Պաշտօնական զեկոյց)

Թրքական կառավարութեան հետ ըստ օրով բանակցութիւններ վարելու դիտաւորութեամբ, եւ երկու սահմանակցող երկիրներու օրինաւոր տահերը արդարօրէն նկատի ունեցող առեւտրական համաձայնութիւն մը կնքելու նպատակաւ, Բարձր Գոմիսէրութիւնը, 1933 Յունուարին, հաւանած էր, հակառակորդն առժամեայ «համընդհանրական» վիճակ (modus vivendi) ով մը երկարաձգել պայմանաժամը՝ այն համաձայնութեան, որ կը թոյլատրէ զեղչեալ մաքսով ներածումը թրքական հողային արտադրութեանց հովանաւորեալ երկիրներ։

Լիբանանի եւ Սուրիոյ տնտեսական պահանջներուն համապատասխան պայմաններու մէջ՝ բանակցութեանց վերսկսելու համար Հոգատար Իշխանութեանց թափած ջանքերը ապարդիւն մնացին։

Բայց եւ այնպէս, ակնարկուած զեղչեալ տուրքերու հետեւանքով՝ հովանաւորեալ երկիրներու մէջ մուտքը դիւրացուած, Թուրքիայէն դրկուող մեծաքանակ ապրանքները եւ ուրիշ հողային արտադրութիւնները կը ձգտէին անգործադրելի դարձնել՝ տեղական մրցակցութեան դէմ Սուրիացի երկրագործներու պաշտպանութեան կոչուած մաքսային տրամադրութիւնները, մինչդեռ Թուրքիոյ ընդգրկած տնտեսական քաղաքականութիւնը արգելքի մը չափ ծանր կը նստէր Լիբանանեան եւ Սուրիական արտադրութեանց վրայ եւ, բաց աստի, պատճառ կ'ըլլայ երկու երկիրներու միջեւ փոխանակութեանց զգալի մէկ անհաւասարակշռութեան, ի վնաս Ֆրանսայի հովանաւորած երկիրներուն։

Հետեւաբար. Բարձր Գոմիսէրութիւնը, ամսոյս 14ին, Անգարայի Ֆրանս. դեսպանին միջոցաւ իմացուց թրքական կառավարութեան թէ, Թուրք եւ Սուրիական առժամեայ առեւտրական համաձայնութիւնը ջնջուած պէտք է նկատել Սեպտեմբեր 30ի կէս գիշերէն սկսեալ եւ թէ յիշեալ թուականէն յետոյ Ֆրանս. հովան. երկիրներ ներածուող թրքական ապրանքներ ենթակայ պիտի ըլլան Ազգերու Դաշնակցութեան սակերու դրութեան։

Բարձր Գոմիսէրութիւնը, մասնաւոր մէկ որոշմնագիրով, անյապաղ պիտի հրատարակէ Թուրքիայէն ներածուող ապրանքներուն ենթակայ մաքսային սակերու դրութիւնը։

8 ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՓԱԽՈՒՍՏԸ

Լիբանանեան կառավարութիւնը տեղեկացաւ որ Այն Տիվար գիւղի (Սուրիա) բանտէն ութը հոգի խոյս են տուած ամսոյս 23ի գիշերին։ Կը կարծուէր թէ անոնք անցած են Լիբանանի սահմանը։ Հիւ... եւ Հասպէյի պահակազօրքին տրուեցաւ անհրաժեշտ հրահանգ, ձերբակալելու համար փախստականները։

Կ'իմանանք սակայն թէ այդ բանտարկեալներէն երկուքը ձերբակալուած են թրքական սահմանագլխին վրայ։

Պ. ՀԷԼԼՕ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

Բարձր Գոմիսէրի փոխանորդ Պր. Հէլլօ առջի օր Դամասկոս մեկնեցաւ, ուր պիտի մնայ օր մը։ Պիտի այցելէ Բալմիրա եւ այս շաբթուայ ընթացքին Պէյրութ պիտի վերադառնայ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ԱԼ...
ՌՈՒՄԲ ԲԱՐՁՐ ԳՈՄԻՍԷՐԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԻ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

Անցած կիրակի, կէս օրէ վերջ, Դամասկոսի մէջ, Բարձր Գոմիսէրի պատուիրակի պարտէզին մէջ, անծանօթի մը կողմէ նետուած է ձեռքի փոքրիկ ռումբ մը, որ անհեդ որոտումով մը պայթած է։ Ոստիկանութիւնը խիստ քննութեան ձեռնարկած է երեւան հանելու համար հեղինակը այդ զզուելի արարքին։

Կը կարծուի որ խայտի մը հետեւանք է այդ փորձը։ Ամէն պարագայի տակ սակայն տաս կարեւորութեան կը տրուի. Նակութին հետապնդումները։

ԱՒԱ՜Ղ ՓԱՌԱՑՍ ԱՆՑԱՒՈՐԻՍ
ԱԶՄԻՆ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Գրած էինք որ, Պէյրութի նախկին կուսակալներէն Ազմի, արտօնուած չէր Պէյրութ գալու եւ ուղղակի մեկնած Պաղեստին։ Հայֆայէն, ուր կը գտնուի այժմ Օսմանեան Կայսրութեան այս նախկին վալին, որ այնքան բռնութիւններ ի գործ դրած է արաբներու հանդէպ իր լոյն եղբօր Ճեմալի հետ, նամակ մը դրկած է Պէյրութի երեւելիներուն, որով իր վերջին ծայր թշուառութիւնը կը ներկայացնէ եւ օգնութիւն կը խնդրէ։

Պէյրութի կարգ մը իսլամ եւ քրիստոնեայ երեւելիները, որոնք ժամանակին թուրք կուսակալին հետ մտերիմ բարեկամներ եւ սօճառու ընկերներ եղած են անմիջապէս հանգանակութեան ձեռնարկած են եւ կարեւոր գումար մը ապահովելով դրկած Ազմիին։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ԱՌՈՒԾԱԽԸ ՊԷՏՔ Է ԱՐԳԻԼՈՒԻ

Կարգ մը կալուածատէրեր, երէկ, փաստաբան Պր. Ճօրճ Աքլի գրասենեակը հաւաքուելով խորհրդակցութիւններ ունեցած են կալուածներու չափազանց ցած գինով ծախուելուն առթիւ։ Բազմաթիւ կալուածատէրեր, նիւթական ծանր վիճակի մը մատնուած ըլլալով, չեն կրնար իրենց պարտքերը վճարել եւ կ'ստիպուին ծախել զանազան կալուածներ՝ ցած գինով մը։

Կալուածատէրեր, յետ խորհրդակցութեան տեսած են որ, Օսմանեան օրէնսգրքի 61րդ յօդուածին համաձայն, ստիպման ներքեւ ծախուած կալուածները օրինական չեն. օրինակի համար պատերազմի, սովի եւայլն հարկադրիչ պայմաններու բերումով եթէ մէկը ստիպուի ծախել իր կալուածը՝ բնակարան կամ պարտէզ, վերջը կրնայ առարկել եւ չընդունիլ։

Եւ նկատելով որ ներկայիս ալ բնականոն վիճակ մը չի տիրեր, որոշած են դիմում կատարել կառավարութեան եւ խնդրել որ արգիլուի կալուածներու առուծախը։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թրիփոլիի յայտնի առեւտրականներէն Սեպէ Սուքքար, որ տարիէ մը ի վեր բանտարկուած էր սնանկութեան պատճառաւ, ազատ արձակուած է։ Պաշտօնապէս յայտարարուած է սնանկութիւնը։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Պէյրութի Հարէթ Խրէյք թաղին մէջ երէկ արիւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցած է քայլեցիներու միջեւ եւ 3 հոգի ծանրօրէն վիրաւորուած են։ Պատճառը կիներու մէջ սկսած վէճ մըն է։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԱԾ
ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԹՌՈՒՑԻԿՆԵՐ

Մաքսատան պահակներէն Սեւանան Ա. Քայլա, Նաւահանգիստի թաղին մէջ մաքսատան նոր տէնքերուն առջեւ գտած է խոշոր պարկ մը, որուն մէջ լեցուած են համայնավար թռուցիկներ, որոնք խմոռաքսպով տպուած են՝ հայերէն եւ արաբերէն լեզուներով։

Կը կարծուի որ այս թռուցիկները պատրաստուած են Պաղեստինի մէջ եւ առագաստանաւով մը փոխադրուած Պէյրութ եւ նետուած ցամաք։ Սակայն Մաքսային մարդոց ձեռքը չհասած, գրաւուած է պահակներու կողմէ։

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԳԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մաքսային Քննիչութեան մասնաւոր յանձնախումբը յառաջիկայ երեք ամիսներու մաքսային գիներու շուրջ իր տեղեկագիրը պատրաստած եւ ներկայացուցած է Բարձր Գոմիսէրութեան։

Այդ տեղեկագրէն կը հասկցուի որ կարգ մը փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան մաքսագիներու մէջ։

Բամպակէ պատրաստուած կերպասներու մաքսատուրքերը հարիւրին 5-10 15 նուազում պիտի կրեն։ Չորցած միսերը՝ ապուխտ եւայլն, հարիւրին 10 զեղչի պիտի ենթարկուին։ Ֆրանսական ալիւրը հարիւր քիլօին փոխանակ 200ի պիտի գնահատուի 225 Սուրիական դահեկան։ Միւս ապրանքները կը մնան նախկին պայմաններով։

ՀԱՒԿԻԹԸ ԿԸ ՍՂԻ

Մինչեւ հիմա գերման կառավարութիւնը արգիլած էր հաւկիթի մուտքը իր երկրին մէջ հովանաւորեալ երկիրներէն։ Այժմ այդ արգելքը վերցուած ըլլալով, հաւկիթի արտածումը սկսած է։ Այդ պատճառաւ ալ հաւկիթի գիները սղած են։ Առաջ սնտուկ մը հաւկիթ հազիւ տասը Ս. ոսկի կ'արժէր, մինչդեռ հիմա 12 ոսկիի կը ծախուի։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Նեհր թաղին մէջ, Թօֆիգ Իլիաս Սաաս անուն վարիչի մը վարած ինքնաշարժը կոխկրտեց Գէորգ Յակոբ Մաքրոսեան անուն 4 տարեկան հայ տղեկ մը, որուն մահը եղաւ վայրկենական։

Վարիչը ձերբակալուած է։

—1003 թիւ ինքնաշարժը Պասքա թաղին մէջ կոխկրտեց եւ ծանրօրէն վիրաւորեց Թօֆիգ Սաարին։

— Անցած 48 ժամուան միջոցին 52 վարիչներ պատժուած են, կամ դատարան յանձնուած, երթեւեկի օրէնքներուն հանդէպ անհնազանդ ըլլալուն պատճառաւ։

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ Պ. ՀԱՆՐԻ ՖԱՐԱՕՆԻ ԴԷՄ

Կրթական քննիչը հարցաքննեց Պրն. Շաքիլեան, յարձակողի ցուցմունքին վրայ։ Բայց Պ. Շաքիլեան ազատ արձակուած է։

Կ'իմանանք թէ Սաատեին Իզզէտին էլ Արապ ձերբակալուած է յարձակում գործած ըլլալուն համար։

ԼՐԱԳՐՈՂ ՄԸ Կ'ԱՐՏԱՔՍՈՒԻ

Բարձր Գոմիսէրութեան հրամանագրով, Հալէպ հրատարակուող եւ ատենէ մը ի վեր կախակայման դատապարտուող «Էլ Իթթիհատ» թերթի տէր եւ տնօրէն Մահմուտ Վէհպի պիտի արտաքսուի սահմանէն դուրս։

15 օր պայմանաժամ տրուած է «Էլ-Իթթիհատ»ի տնօրէնին, մեկնումի պատրաստութիւնները տեսնելու համար։

L'ORIENT ԹԵՐԹԻ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ԴԷՄ
ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ԱԼԷՅԻ ՄԷՋ
ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ՝ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ Է ԵՒ ՅԱՆՁՆՈՒԱԾ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

«Լ'Օրիան»ի 28 Սեպտ. թիւին մէջ, վերջին պահուն կը կարդանք հետեւեալը.—

Մեր թերթը մամուլին յանձնած պահուն, Ալէյէն հեռախօսով մեզ իմաց տուին թէ՝ մեր թերթի Տնօրէնը Պ. Գաբրիէլ Բաղպագ, այս առտու, չորեքշաբթի, յարձակման մը ենթարկուեցաւ։

Իր տունէն դուրս գալու ժամանակ, բաց սովորութեան, երթալու համար գործի, Պ. Բաղպաս տեսաւ որ իր վրայ կը յարձակի մէկը պահուըտած սանդուխին քասորին ասպինանին տակը, տալով գաւազանի երկու հարուածներ։

Մեր Տնօրէնը սակայն չի կորսնցներ իր պաղարիւնութիւնը։ Կը նետուի իր վրայ յարձակողին վրայ որ արդէն փախուստ կու տայ սակայն բռնուելով ի վերջոյ, Տնօրէնը իր եղբօր ու դրացիներու հետ կը յանձնեն ոճրագործը ոստիկանութեան։

Հարցաքննութիւնները սկսած են կատարուիլ արդէն։ Մենք տեղեակ պիտի պահենք մեր ընթերցողները այս դէպքին մանրամասնութեանց եւ դատավարութեան հետեւանքներուն։

ՔԷՄԷՆՉԻՍԹ ՌՈՒԲԷՆԻ
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ, քէմէնչիսթ Պ. Ռուբէն, յառաջիկայ շաբաթ գիշեր, Հալէպի արաբ բողոքական ժողովարանին մէջ պիտի տայ նուագահանդէս մը։

Ինչպէս ամէն տեղ եւ միշտ, այս անգամ ալ Հալէպի Հայութիւնը, թանկագին առիթ մը պիտի ունենայ ծափահարելու համար հայ ազգանուէր արուեստագէտը։

ՓՈԽԱՆ ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳՐԻ

Պրքզ-Խանէն Տօքթ. Լեւոն Գրիգորեան, Պրն. Սարգիս Խաչատուրեանի մահուան առթիւ, փոխան ցաւակցական հեռագրի 50 Ս. Դ. կը նուիրէ Մամբլէյճի բուժարանին։

Ստանալ խմբագրութենէս։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1933

		Ս. Դ.
Եգիպտ.	թղթադրամ	406
Անգլիկն.	»	396
Տոլար	»	83.50
Թրքական	»	59
Պան Օթոման		138
Իտալական Լիր 100		675
Յունական Տրախմի 100		70
Անգլկ. ոսկի		619
Ֆրանս. »		496
Օսման. »		553
Արծաթ մէճիտ		21
Գրէտի Ֆոնս.	Ա. Ֆր.	690
» »	Բ. »	335
» »	Գ. »	331

Սեֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆօշ
Թէլէֆոն՝ 5-19

— 180 —

հացը խլում ենք, Նրա որդիները քաղցած ենք թողնում։

— Դա ներելի է, երբ գործը օտարազգիների հետ է, բայց մի իսրայէլացուն թոյլ տուած չէ իւր եղբօրը հարստահարել։

— Ուրեմն օտարներին կարելի՞ է։

— Կարելի է։ Միթէ չե՞ս յիշում Թօվրաթի այն տեղը, երբ Մովսէս մտածում էր Իսրայէլը Փարաւոնների գերութիւնից ազատել և տանել նրանց իրանց հայրենի աշխարհը, Նա խորհուրդ տուեց իսրայէլի կիներին, որ իրանց եգիպտացի հարեւաններից արծաթեայ եւ ոսկեայ զարդեր փոխ առնեն, ասելով, թէ ոչ այնքան հեռու մի տեղ ուխտ ենք գնում, երբ կը վերադառնանք, կրկին յետ կը տանք ձեզ։ Կիները կատարեցին այդ պատուէրը, և եգիպտացիների հարստութիւնը իրանց հետ տանելով անցան Կարմիր ծովը։

— Յիշում եմ Թօվրաթ այդ տեղը։ Բայց այդ խաբեբայութիւն չէ՞ր։

— Ո՛չ։ Եգիպտացիներ շատ էին հարստահարել Իսրայէլացիներին, դրանք էլ փոխադարձաբար կողոպտեցին նրանց։ «Ակն ընդական»— դա օրէնք է։

Չորրորդ օրուայ առաւօտեան պահուն խանութի դրանը կանգնեց մի սայլակ։

— Ռաբբի Շիմօն, այդ ի՞նչ է, հարցրեց սեղանաւորը։

— Գնում եմ, Աբրահամ Իսայիչ, եկայ սնդուկը վեր առնելու և իմ շնորհակալութիւնը ձեզ յայտնելու։

— Միթէ՞ այդպէս շուտ, շատ ցաւում եմ, ռաբբի Շիմօն։ Ես դեռ երկար յոյս ունէի լսել ձեր բարի խրատները։

— Այո, գնում եմ, Աբրահամ Իսայիչ, Մովսէսի եւ Ահարոնի օրհնութիւնը ձեզ թողնելով։

— Թող Եհովան բարի ճանապարհ տայ ձեզ, ասաց սեղանաւորը և հրամայեց սնդուկը տեղաւորել սայլակի վրայ։

— 177 —

ուշադրութիւն չդարձնեն յափշտակութեան վրայ, երբ արկղը բոլորովին դատարկուած կը գտնեն իւր հարըստութիւնից։ Ես պատասխանեցի։

— Ես էլ կ'ընտրեմ, ինչ որ աւելի թանկագին է։

— Այդ թողնում եմ քո ճաշակին, միայն թուղթ փողերին չպիտի դիպչես։

— Որովհետեւ թուղթ փողը բանացնում են, միւս օր իսկոյն կը նկատեն, որ պակաս է։

— Դու խիստ հասկացող տղայ ես, զաւակս, ասաց Նա փաղաքշաբար իմ մէջքին զարնելով։— Ահա քեզ երկու բանալիներ, որ շատ հեշտութեամբ կը բաց անեն երկաթեայ արկղը։

— Եթէ չբաց անեն, իմ դարբնութեան արհեստը այնտեղ պէտք կը գայ....։

— Ոչ, կը բաց անեն, քո արհեստը հարկաւոր չի լինի։ Միայն պէտք է զգուշանաս, որ արկղի վրայ կամ բանալիներու տեղում որեւիցէ խանգարմունք չպատճառես։

—- Հասկանում եմ, Ցեղո՞յ։

— Այդ գործը կը կատարուի, որպէս ասեցի, երրորդ օրուայ գիշերը։ Չորրորդ օրուայ առաւօտեան պահուն ես սնդուկը կը վեր առնեմ հրէայի խանութից։

— Բայց ես նրա մէջ կը մեռնեմ սովից։

— Դու կը գտնես նրա մէջ բոլոր յարմարութիւնները, ինչ որ քեզ պէտք կը լինի։

Այդ միջոցին Նա բաց արեց սնդուկը և ցոյց տուեց նրա միջի պատրաստութիւնները։

— Ցերեկները ասաց Նա, դու պէտք է անշարժ եւ լուռ մնաս քո գագաղի մէջ, որպէս մի դիակ։ Իսկ գիշերները ազատ ես, կարող ես դուրս գալ, զուարճանալ, որքան կամենաս։ Խանութում ոչ ոք չէ լինելու։

Նոյն օրուայ երեկոյեան պահուն մի բեռնակիր

ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻ
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԸ

Հոկտեմբերէն Ճեմարանը կ'ունենայ իր երկրորդ լսարանը, որ կը համապատասխանէ ֆրանսական լիսէներու classe de premièreին։ Այդ լսարանի դիտական ճիւղին հետեւող աշակերտները կրնան ներկայանալ պետական պաքալորէայի քննութիւններու առաջին մասին։ Պաքալորէայի ներկայանալ ցանկացող աշակերտները կ'ունենան նաեւ քանի մը մասնաւոր յաւելեալ դասեր քննութիւններու պահանջին բաւարարելու համար։

Ցառաջիկայ տարեշրջանի վերջէն սկսած՝ Ճեմարանի չորրորդ դասարանը աւարտողները, եթէ ուզեն, կրնան ստանալ բարձրագոյն նախակրթարանի աւարտման վկայագիր։ Այդ դասարանը աւարտողները կրնան ներկայանալ նաեւ brevet élémentaireի պետական քննութիւններուն. Ներկայացողներուն համար կ'ըլլան չաբաթական մէկ—երկու ժամ յաւելեալ աշխատանքներ։ Եւ ասկէ ետքը չորրորդ դասարանի գիտական դասերն ալ պէտք է աւանդուին ֆրանսերէն լեզուով, լսարաններու գիտական բաժնին նման։

Հոկտեմբերէն սկսած աշակերտական վճարները գեղչուած են հետեւեալ կերպով. պատրաստականի եւ առաջին դասարանի աշակերտը պիտի վճարէ հինգ օսմանեան ոսկի. երկրորդ եւ երրորդ դասարանի աշակերտը՝ եօթը օսմանեան ոսկի. իսկ չորրորդ դասարանի եւ բոլոր լսարաններու աշակերտները պիտի վճարեն ութը օսմանեան ոսկի։

Գիշերօթիկներու վճարը նոյնպէս թեթեւած և զարձած է տարեկան քառասուն օսմանեան ոսկի, ուսումն ալ մէջը հաշուած։ Հագուստ, գիրք, դեղ եւ ճամբու ծախքը ծնողներուն վրայ։

Ճեմարանի ուսուցչական կազմը հիմնապէս կը մնայ նոյնը, մէկ—երկու մասնակի փոփոխութեամբ եւ մէկ—երկու նոր լրացումներով։ Ճեմարանի եօթնմայրն ուսուցիչները, իբրեւ հաւաքական մարմին մը, այս տարի առած են իր րենց վրայ գործի ամբողջ պատասխանատուութիւնն ու ղեկավարութիւնը։

Նոր ու հին աշակերտները անձամբ պիտի ներկայանան Ճեմարանի տեսչութեան գրասենեակը Հոկտեմբեր 2—8։ Ամսու 9—12ը կը կատարուին վերաքննութիւնները։ Դասերը կ'ըսկսին Հոկտեմբեր 12ին, Հինգշաբթի օրը։

Ամառը գրասենեակը գոց է։ Նամակ, դրամ եւ ամեն գրութիւն պէտք է ուղղել Ճեմարանի սովորական հասցէով եւ տեսչի անունով. Léon Chanth, Collège Arménien 127 Wadi Abou jémil, Beyrouth R. L.

Հայ Կարմիր Խաչի Ճեմարանի սաներուն հոգատար մարմինը կը յայտարարէ որ յառաջիկայ տարուան համար Հայ Ճեմարանին մէջ ութը բաց տեղ ունի:

Հայ Կարմիր Խաչի այդ նոր ութը սաները պիտի ընտրուին մրցումով։ Մրցումին մասնակցիլ ուզող աշակերտները՝ աղջիկ կամ տղայ, պէտք է ըլլան մարմնով առողջ, վարքով ազնիւ եւ ուսման վճարը տալու անկարող։ Մրցումը տեղի կ'ունենայ միայն առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դասարաններուն համար։

Մասնակցիլ ցանկացողները նախօրօք պէտք է դիմեն գրաւոր կերպով Ճեմարանի տեսչութեան եւ Հոկտեմբեր 2-8 պէտք է անձամբ ներկայանան Ճեմարան։

CRÉDIT A L'ÉPARGNE
ՎԱՐԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԳՈՅԱՑՆԵԼԸ ՔԱՋԱԼԵՐՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր ձեռնարկ՝ հաստատուած 19 Դեկտ. 1907ի օրէնքին համաձայն

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1886ԻՆ

ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՀԻՆԸ

ԸՆԿ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԻՐ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ՝ 11 Place Bellecour LYON

ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ՔՈՄԻՍԷՐՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ

Ֆրանսական հովանաւորութեան տակ գտնուած երկիրներու Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԱՎԸՆԻՒ ՄԱԱՐՍՖ, ՇԻՄԱԼԻԻ ՇԷՆՔԸ : ՊԷՅՐՈՒԹ

Իր ունեցած հաստատական պահեստները եւ ապահովութիւնը
Իր ունեցած ամբողջ պահեստները՝
Ինչպէս նաեւ
Իրեն յանձնուած դրամագլուխներու ապահով կերպով գործածութիւնը՝ օնիերու վրայ՝ Փարիզի, Լիոնի ու Մարսիլյի եւ միւս մեծ քաղաքներու մէջ, նոյնպէս առաջին կարգի փոխառութիւններով, ինչպէս օնիերու, պետական արժէթուղթերու եւ ուրիշ արժէքներու վրայ որոնք պետութեան երաշխաւորութիւնը կը վայելեն — ընկերութիւնը դասած են լաւագոյն հաստատութեանց կարգին՝ որոնց ի պատիւ մղած է օգտակարապէս օտարագործել խնայողութիւնը։

Ընկերութեան թուղթերուն իրեն անդամներուն շնորհած առաւելութիւնները անվիճելի են։

ՑՈՒՑԱԿ N. R. I

Դրամագլուխ մը կազմելու համար հետեւեալ գումարներով:	Ամսական վճարումներով:
Ֆրանք 60.000	Ֆրանք 150
» 40.000	» 100
» 20.000	» 50
» 12.000	» 30
» 4.000	» 10

25 տարի տեւողութեամբ, ի բացառեալ այն պարագային երբ ամսական վիճակահանութիւններէն՝

200էն մէկին միջոցաւ տուփ, եւ որուն կը մասնակցին առանց բացառութեան բոլոր բիւերը, ու ինչպէս նաեւ այն բացառիկ վիճակահանութեանց որոնք տեղի կ'ունենան, տուփերը բաժնելու համար անդամներուն մէջ։

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ.— Ընկերութեան վճարելի ամսավճարները կը գանձուին ձեր բնակած տունէն կամ գործատեղիէն, վիճակահանութեանց անմիջապէս մասնակցիլ, ինչպէս նաեւ մաս ունենալ ընկերութեան շահերուն անմիջապէս որ պայմանագրութիւն մը կը կնքուի, փոխառութիւն առանց անմիջապէս առկաը գեղչելու և այլն։ Եւ մասնաւորապէս արձանագրուած սերի մը երբ կը շահի վիճակահանութենէն անմիջապէս կը վճարուի դրամագլուխը՝ ու այս պարագային վճարելի ամսականները կը դադրին պարտք մը ըլլալէ։

ՄԷԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— 1950 *Ֆր.ի միանուագ վճարումով մը անգամ մը կ'ապահովէ* 4000 *Ֆրանքի դրամագլուխ մը, և սոյն գումարին կրնայ առաջին ամսոյն մէջ ինք տէր դառնալ, յաւելեալ գումարով մը, ու այս՝ վիճակահանութեան արդիւնքէն կախում կունենայ։*

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Ընդհ. Տնօրէնութեան՝ Ավընիւ Մաարաֆ, Շիմալիի շէնքը կամ ընկերութեան բոլոր գործակալներուն։

Լիբանանի և Սուրիոյ, Ալաուիթներու եւ Ճէպէլ Տրիւզի բոլոր քաղաքներուն մէջ լուրջ եւ նիւթական երաշխիքներ հայթայթելու ի վիճակի աշխատող կիներ կ'ուզուին։

Ամէն տաղերկ դրկել.— Inspection Générale de Syrie et du Grand Liban, Tél. 10—36 Avenue Maarad, B. P. 431, Beyrouth (Liban)

ՅՈՎ. Հ. ՄԱՃԱՌԵԱՆ

Սուրիոյ ծանօթ դերձակ - կերպասավաճառը հաստատած է մասնաճիւղ մը Պէյրութ, Սուգ - էլ - Նուրիէ:

Մեր վաճառատան մէջ կը գտնէք անգլ. եւ Ֆրանս. կերպասներու նոր մտերք եղանակի համապատասխան նորոյթներով. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում անմրցելի գիներով։

Զինուորական այլ եւ այլ պիտոյքներ
Խղճամիտ աշխատանք
Ճշտապահութիւն
Գոհացում ամենէն դժուարահաճներու
Փորձեցէք համոզուելու համար:

ՏՕՔԹ. ՄԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne քաղաքապետական հիւանդանոցին, այժմ ՇէՖ օֆ քլինիք St. Elie հիւանդանոցին հաստատած է իր դարմանատունը (Բոյ-ճէ-թէ) Հանրին քովի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. ժամը 10-12. կ. վ. ժամը 2-6։

St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ժանտաբուժութեան, գլուխի, մորթի, վեներական, ներքին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկները ամէնօր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. ժամը 10-12։

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. աղքատ հիւանդներուն ձրի դարմանում Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը կ. վ. ժամը 2-6։

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ԹԻՒ 27 ՔԼԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻՏՐԻՍ.
(Քափուսիններու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Երկար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ բացած իր սեփական դարմանատունը Քափուսիններու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս։

Գիտական ամենավերջին դրութեամբ եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ներքին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ֆրանկախտ, նոր եւ հին ցեքմամիզութիւն, փորսարի, սեռմենամին, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններն ու ցաւերու թիւններ. Նմանապէս կը դարմանէ արեան եւ ընդհ. ցաւերութիւններ, ռոմաթիզմ (Rhumatisme) մորթային հիւանդութիւններ, մանրէակազմին ճառագայթներով (Rayon ultra-violet) Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի:

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8 ։ Կիրակի եւ տօնական օրեր մինչեւ կէսօր։

ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴՊՐՈՑ
Acadamie de Coupe de Beyrouth

161 Rue Pasteur, Romeils, Beyrouth

Պաշտօնապէս ճանչցուած եւ արտօնուած Լիբանանի Հանրապետութեան Կրթական Նախարարութեան հրոամանագրով։

Ցեկին Մովսէսեան, պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ Academie de Coupe de parisէն վկայական առնելէ վերջ Փարիզի կարեւորագոյն կարի սալոններու մէջ գործելէ, իր արուեստը կատարելագործած եւ Պէյրութ վերադարձած ըլլալով հիմնած է դպրոց մը, վերոյիշեալ հաստատութեան ծրագրով, ուր աշակերտներ եւ օրիորդներ կ'ուսուցանէ ձեւագիտութիւն եւ կար, ամենապարզ եղանակներէն սկսեալ մինչեւ ամէնավերջին նորաձեւութիւնը։

Ուսուցման եղանակը պարզ եւ գործնական ըլլալուն համար երեք ամսուան ընթացքէ մը վերջ աշակերտուհին իրեն պէտք եղած հագուստները անձամբ կարելու ի վիճակի կըլլայ։ Կարուհի պատրաստելու փափաքողներուն համար մասնաւոր գործնական դասընթացքներ կը տնօրինուին եւ ուսուցման օրշանէն յաջողողին վերջ վկայականներ կը տրուին։

Դասընթացքները երկու ճիւղի կը բաժնուին։

Ա., ընդհ. ձեւագիտութեան [տեսական եւ գործնական] եւ կար։

Բ. Ներմակեղենի ձեւագիտութիւն [օժիտի վերաբերեալ ներմակեղեններ] եւ ձեռագործ։

Ուսանողներ դասը կը սկսէ 1 ժամ 20 վ. տեւողութեամբ 3 դաս, այս ժամանակը յատկացուած է միայն ուսման, որպէս պատրաստականով դպրոցը իր աշակերտներուն յանձնագործեր։

Դպրոցին օրշանը կսկսի Հուլիս 9 ին։ Արձանագրուելու համար դիմել ամէն օր վերոյիշեալ հասցէին։

Վճարումները դիւրամատչելի են ամենուն համար։

ՃԱՇԱՐԱՆ «ԼԻԼԱ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Պուրճ— Հին Սէրայի ետեւի անկիւնը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է

Հայկական ժամադրավայր՝ մտերմիկ շրջանակով

ՕԴԱՍՈՒՆ ԹԵՐՐԱՍ

Մասնասենեակ՝ ընտանիքներու համար

ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ,
ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ,
ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

Դիմէ՝ ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԷՆՏԷՐԷՃԵԱՆԻ

UNITED STATES LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆԳԻԾ

Աշխարհի ամենէն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անունները	Մեկնումի թուականները		
Բր զիտէնթ Րուզվէլթ »	4	*Սեպտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն »	14	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ »	21	»	»
Մանհաթթան »	28	»	»
Բրէզիտէնթ Րուզվէլթ »	5	*Հոկտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն »	12	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ »	19	»	»
Մանհ-թթան »	26	»	*Հավրէն*

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մաարաք փողոց Պէյրութ, B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «BITTIFRER»

— 178 —

սայլակ խորհրդաւոր սնդուկը տարաւ սեղանաւորի խանութը։ Նրա միջից ես լսեցի հետեւեալ խօսակցութիւնը։

— Այդ ի՞նչ է, ռաբբի Շիմոն, հարցրեց սեղանաւորը։

Ռաբբի Շիմոնը, այսինքն քաւոր Պետրոսը պատասխանեց.

— Բնակարանս ապահով տեղ չէ, Աբրահամ Իսայիչ, համարեա ամէն գիշեր գողութիւններ են պատահում։ Մի քանի բաներ գնել էի մեր այնտեղի սինագօգայի համար, շատ բաներ էլ նուիրեցին բարի մարդիկ, բոլորը ինչ որ հաւաքել եմ, դրել եմ այս սնդուկի մէջ։ Վախենում եմ, չլինէ թէ մի դժբախտութիւն պատահի, և հազարաւոր խեղճ Իսրայէլացիները կը զրկուեն այդ ժառանգութիւնից, որ շնորհեցին մեր այնտեղի եղբայրները։ Մտածեցի սնդուկը ձեզ մօտ թողնել, Աբրահամ Իսայիչ, մինչեւ իմ գնալը։

— Լաւ ես մտածել, ռաբբի Շիմոն, ասաց սեղանաւորը և հրամայեց սնդուկը դնել իւր խանութում։ Յետոյ հարցրեց.

— Ե՞րբ էք կամենում գնալ, ռաբբի Շիմոն։

— Եթէ աստուած յաջողի, մի երկու կամ երեք օրից յետոյ։ Շա՜տ ուշացայ, Աբրահամ Իսայիչ։ Այնտեղի գործերս կատարող չկայ, խեղճ ժողովուրդը մնացել է բոլորովին անտէր, անխնամ։ Պէտք է շտապեմ որ նրանց օգնութիւն հասցնեմ։

— Պէտք է շտապել ռաբբի Շիմոն, երբ որ այդպէս է, ասաց սեղանաւորը։

Ռաբբի Շիմոն շնորհակալութիւն յայտնելով, հեռացաւ։ Այնուհետեւ ամէն օր գալիս էր նա սեղանաւորի խանութը և ամէն անգամ իր դարսնի միջից լսում էի նորանոր խօսակցութիւններ։

Երկրորդ օր։

— 179 —

— Ռաբբի Շիմոն, հարցնում է սեղանաւորը,— դեռ երկա՞ր պէտք է սպասենք Մեսիայի գալստեան։

— Ժամանակը մօտեցել է։

— Ինչպէ՞ս կը լինի մեր վիճակը, երբ նա կը յայտնուի։

— Սուրբ քաղաքը (Երուսաղէմը) կը վերականգնուի իւր աւերակների միջից։ Իսրայէլի ցրիւ եկած որդիները հաւաքուեն աշխարհի ամէն կողմերից։ Աւետեաց երկիրը կրկին կը ծաղկի իւր հին փառքերով։ Մեսիան կը տիրէ ամբողջ տիեզերքին։ Եւ երկրի ամենահզօր թագաւորները, մէկ զ՛եհիվ հրէայի փէշից բռնած նորանից ողորմութիւն կը խնդրեն։

— Իսկ երբ կը յայտնուի՞ Մեսիան։

— Բոլոր հեթանոսները կը դիմեն գէպի նա, բոլորը հրեայ կը դառնան։

— Ուրեմն այդ հեթանոսները որ այժմ մեզ հալածում են, էլ չեն լինի։

— Արեւի ծագելու տեղից մինչեւ նրա մուտքը կը տիրէ Մովսէսի սուրբ օրէնքը։

Երրորդ օր։

— Ռաբբի Շիմոն, ինչո՞ւ ինկաւ Երուսաղէմը։

— Իսրայէլի որդիների մեղքերի պատճառով։ Նրանք օրէնքը քանդեցին, Եհովայի փոխարէն կուռքեր պաշտեցին, օտարազգի կանանց հետ ամուսնանալով պոռնկութիւն գործեցին, սուրբ տաճարի խնամատարութիւնը և քահանաների յարգանքը մոռացան, իրանց զոհերի, իրանց նուէրների մէջ մլատ գտուեցան, այրի կնոջ հացը խլեցին և որբերի ժառանգութիւնը յափշտակեցին։ Այդ բոլորը տեսնելով, Աստուած բարկացաւ նրանց վրայ, սուրբ քաղաքը կործանեց և Իսրայէլին գերութեան մատնեց։

— Հիմա էլ մենք միեւնոյնն ենք գործում, ուրիշի